ΒΙΟΣ ΑΙΣΩΠΟΥ ΤΟΥ ΦΡΥΓΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ
1890

ΒΙΟΣ

ΤΟΥ ΦΥΣΕΙ ΑΓΧΙΝΟΥΣΤΑΤΟΥ

ΑΙΣΩΠΟΥ

ΤΟΥ ΦΡΥΓΟΣ

Τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, ὁποῦ εἶναι εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἐξέτασάν την καὶ ἄλλοι πολλοὶ, καὶ τὴν παρέδωκαν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. Ἀλλὰ, ὡς μου φαίνεται, ὁ Αἴσωπος ταύτην τὴν σοφίαν δέν την εἶχε φυσικὰ, ἀλλ' ἐκ θεϊκῆς γνώσεως, διότι ἔφθασεν εἰς τὰ μέτρα τῶν παλαιῶν διδασκάλων. Ὅτι ἐκεῖνα, ὁποῦ ἔλεγεν, οὔτε ἀπὸ διδάσκαλον τὰ ἔμαθεν, οὔτε ἀπὸ παλαιαῖς ἱστορίαις τὰ ἔπερνεν· ἀλλὰ μὲ γνῶσιν καὶ μὲ μῦθον ἔσυρνε τὸν ἄνθρωπον εἰς τοῦ λόγου του, τόσον ὁποῦ οἱ διδάσκαλοι τοῦ καιροῦ ἐκείνου δὲν ἐδυνήθησαν νὰ λαλήσουν ἔμπροσθέν του. Τὰ λόγιά του λοιπὸν ἦσαν εἰς πουλία, καὶ εἰς ζῷα, καὶ εἰς ἄλλας ἱστορίας, καθὼς διαλαμβάνουν οἱ Μῦθοί του. Καὶ μὲ τὰ ἔργα καὶ μὲ μύθους ἔσυρνε τοὺς πάντας εἰς ὠφέλειαν. Τοὺς ὁποίους Μύθους ὡσὰν τοὺς ἔλεγε, πολλῶν τὸν κίνδυνον ἔφευγε. Διότι οὗτος ὁ Αἴσωπος τοῦ καθενὸς τὸν βίον καὶ τὴν ζωὴν, οὐχὶ μὲ λόγια ἐφιλοσόφησεν, ἀλλὰ περισσότερον τὰ ἐδίδαξε μὲ ἔργα. Αὐτὸς λοιπὸν ἦτον ἀπὸ τὴν Φρυγίαν· μὰ τὸ ῥιζικόν του τὸν ἔκαμε σκλάβον διατὶ ἡ φύσις ἔδωκε τὴν ζωήν του ἐλευθέραν, ὁ δὲ νόμος τῶν ἀνθρώπων ἔδωκεν εἰς σκλαβίαν τὸ σῶμα αὐτοῦ.

Καὶ οὐ μόνον ἦτο σκλάβος, ἀλλὰ καὶ ἀσχημότατος πάντων τῶν ἀνθρώπων· διότι ἦτο καμπούρης, στραβόλαιμος, στραβομύτης, μαῦρος, χειλᾶς, πρισκοκοίλης, καὶ καθὼς λέγει ὁ Ὅμηρος, ἦτο παντὸς εἴδους ἀσχημότερος· καὶ τὸ χειρότερον πάντων ἦτον ἄφωνος καὶ βραδύγλωσσος. Ἀμὴ εἰς εἴτι δουλείαν τὸν ἐπρόσταζαν, μετὰ πάσης χαρᾶς τὴν ἔκαμνε. Καὶ θαυμαστὸν πρᾶγμα ἦτο νὰ ἰδῇ τινάς, ὅτι ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος, ἄσχημος εἰς τὸ κορμὶ, νὰ κάμνῃ τοιαῦτα θαυμαστὰ πράγματα. Τὸ λοιπὸν ὅσον ἦτον ἄσχημος εἰς τὸ κορμὶ, τόσον ἦτο φρόνιμος εἰς τὸν νοῦν, καὶ πρὸς πᾶσαν ἐρώτησιν ἑτοιμότατος. Ὅμως μίαν τῶν ἡμερῶν ἔστειλέ τον ὁ αὐθέντης του, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ χωράφιον νὰ σκάπτῃ μὲ ἄλλον δοῦλον, διατὶ δὲν ἦτο διὰ ὑπηρεσίαν τοῦ σπητίου· καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸ χωράφιον, ἔκαμνε τὴν δουλείαν του μὲ καλὴν προθυμίαν. Ἕνας δὲ γεωργὸς, ἔφερε τοῦ αὐθεντός του κανίσκιον σῦκα. Ὁ δὲ αὐθέντης του, ὀρεχθεὶς ἀπὸ τῶν σύκων τὴν εὐμορφίαν, ἐπρόσταξεν ἕνα του δοῦλον, ὀνόματι Ἀγαθόποδα, νὰ τὰ φυλάξῃ καλὰ, ὡσὰν ἔλθῃ ἀπὸ τὸ λουτρὸν, νὰ τὰ φάγῃ. Ὁ δὲ Αἴσωπος ἦλθεν εἰς τὸ σπήτιον διὰ κᾄποιαν δουλείαν, καὶ ὥς τον εἶδαν οἱ σύνδουλοί του ἐχάρησαν περισσῶς, καὶ ἔδωσαν βουλὴν εἰς τὸ μέσον των νὰ φάγουν τὰ σῦκα. Καὶ ἀνίσως γυρέψῃ τα ὁ αὐθέντης των, νὰ τοῦ εἰποῦν πῶς τὰ ἔφαγεν ὁ Αἴσωπος. Καὶ ἔτσι τὰ ἔφαγαν. Καὶ ὡσὰν τὰ ἔτρωγαν ἀναγελοῦσαν τὸν Αἴσωπον, καὶ ἔλεγάν του, Ἀλλοίμονον εἰς ἐσένα, ἄθλιε Αἴσωπε! Ὡσὰν ἦλθε τὸ λοιπὸν ὁ αὐθέντης των ἀπὸ τὸ λουτρὸν ἐγύρευσε τὰ σῦκα, καὶ εἶπάν του, πῶς ὁ Αἴσωπος τὰ ἔφαγε, καὶ ὠργίσθη πολλὰ ὁ αὐθέντης των κατὰ τοῦ Αἰσώπου, καὶ ὥρισε νὰ τὸν φέρουν ἔμπροσθέν του, καὶ λέγει του μὲ θυμὸν μεγάλον: Καταραμένον ἀνθρωπάριον, διατί μὲ ἐκαταφρόνησες, καὶ εἰσέβης εἰς τὴν κάμαράν μου, καὶ ἔφαγες τὰ σῦκα; Καὶ ὥς το ἤκουσεν ὁ Αἴσωπος ἐξεπλάγη, καὶ ἐγνώρισε τὴν ἐπιβουλὴν τῶν συνδούλων του, μὰ δὲν ἠμπόρει νὰ ὁμιλήσῃ· καὶ ὡς εἶδε πῶς μέλ-

λει νὰ δαρθῇ, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ αὐθέντός του, καὶ ἐπαρακάλει τον νὰ καρτερήσῃ ὀλίγον· καὶ παρευθὺς ἔδραμε, καὶ ἔφερε νερὸν χλιαρὸν, καὶ ἔπιεν ἔμπροσθέν των· ἔπειτα ἔβαλε τὸν δάκτυλόν του εἰς τὸ στόμα του, καὶ εὔγαλε μόνον νερὸν, διατὶ ἀκόμη δὲν εἶχε φάγῃ τίποτε. Καὶ ὥρισε νὰ πίουν καὶ οἱ σύνδουλοί του, καὶ νὰ κάμουν, καθὼς ἔκαμεν αὐτὸς, διὰ νὰ ἰδῇ ποῖος ἔφαγε τὰ σῦκα. Καὶ ὡς εἶδεν ὁ αὐθέντης του ἐθαύμασε πολλὰ τὴν γνῶσιν τοῦ Αἰσώπου καὶ παρευθὺς ὥρισε νὰ κάμουν καὶ αὐτοὶ καθὼς ἔκαμεν ὁ Αἴσωπος. Καὶ ἠβουλήθησαν νὰ πίουν, ἀμὴ τὰ δάκτυλά των νὰ μὴ τὰ βάλουν εἰς τὸ στόμα των καθὼς ἔκαμεν ὁ Αἴσωπος. Καὶ ἀκόμη δὲν ἦτο νὰ τὸ πίωσι, καὶ εὐθὺς εὔγαλαν τὸ νερὸν μὲ τὰ σῦκα μαζῆ, καὶ ἐφάνη ἡ ἀλήθεια. Τότε ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ αὐθέντος του, νὰ κάμῃ τὴν ἐκδίκησιν τῆς συκοφαντίας ὁποῦ τοῦ εὔγαλαν. Καὶ παρευθὺς ὥρισε καὶ ἐγύμνωσάν τους, καὶ ἔδειράν τους κατὰ πολλὰ, καὶ ἐπληρώθη τὸ γεγραμμένον· Ὅπου τεχνάζεταί της κατὰ τοῦ ἄλλου εἰς τὴν κεφαλήν του ἔρχεται. Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ αὐθέντης του νὰ περιδιαβάσῃ, καὶ ὥρισε τὸν Αἴσωπον νὰ ὑπάγῃ πάλιν νὰ σκάπτῃ εἰς τὸ χωράφιον. Κάποιοι ἱερεῖς τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ ἄλλοι τινὲς ἄνθρωποι, ἀπερνοῦσαν ἀπ' ἐκεῖ, καὶ ἐπειδὴ ἔχασαν τὴν στράταν, ὡς εἶδαν τὸν Αἴσωπον, ἐρωτοῦσάν τον νὰ τοὺς δείξῃ τὴν στράταν ὁποῦ ὑπάγει εἰς τὸ χωρίον. Ὁ δὲ Αἴσωπος ἔφερέ τους ὑποκάτω εἰς ἕνα δένδρον, καὶ ἔβαλέ τους τραπέζι, καὶ ἐφιλοξένησέ τους· εἶτα ἔδειξέ τους καὶ τὴν στράταν τοῦ χωρίου. Καὶ ὡς εἶδαν οἱ ἱερεῖς τὴν τόσην φιλοξενίαν τοῦ Αἰσώπου, καὶ τὴν τόσην ὁδηγίαν, ἐσήκωσαν τὰς χεῖράς των εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐπαρακαλοῦσαν τὸν Θεὸν, νὰ τοῦ κάμῃ τὴν ἀνταμοιβὴν τῆς φιλοξενίας καὶ τῆς καλωσύνης ὁποῦ τοὺς ἔκαμε. Καὶ ὁ Αἴσωπος ἐστράφη πάλιν εἰς τὸ χωράφιον, καὶ ἀπὸ τὸν κόπον τὸν πολὺν, καὶ ἀπὸ τὸ καῦμα τοῦ ἡλίου, ἔπεσε νὰ κοιμηθῇ ὀλίγον· καὶ ἐφάνη του εἰς τὸν ὕπνον, καὶ εἶδε τὸ ῥιζικόν του, ὅτι ἦλθέ

τις καὶ ἐχάρισέ του τὴν λύσιν τῆς γλώσσης, καὶ τὴν σοφίαν τῶν μύθων, καὶ εὐθὺς ἐξύπνησε, καὶ λέγει· Ἀλλοίμονον, πῶς ἐκοιμήθηκα γλυκά! ἀλλὰ εἶδα καὶ ὄνειρον καλόν· καὶ ἰδοὺ ὁποῦ λαλῶ ἀνεμποδίστως· καὶ ἄρχισε καὶ ἔλεγε, βόδια, γαΐδαρος, ἀξίνη· μὰ τοὺς θεούς, ἐγνώρισα καλὰ ἀπὸ ποῦ μοῦ ἦλθε τοῦτο τὸ καλόν· διὰ νὰ ἐφιλοξένησα ἐκείνους τοὺς ξένους, διὰ ταῦτα μοῦ ἦλθεν αὐτὸ τὸ καλόν. Τὸ λοιπὸν ἂν κάμῃ τινὰς καλόν, ἄς ἔχῃ ἐλπίδας νὰ τὸ ἀπολάβῃ ἑκατονταπλάσιον. Καὶ πάλιν ἄρχισε καὶ ἔσκαπτε. Καὶ τότε ἦλθε κἄποιος, τὸ ὄνομά του Ζηνᾶς, νὰ ἰδῇ ἐκείνους ὁποῦ ἔσκαπταν· καὶ εἶδεν ἕνα ἀπ' ἐκείνους ὁποῦ ἔσκαπταν καὶ ἔσφαλεν εἰς τὸ ἔργον του, καὶ ἐπίασε τὸ ῥαβδὶ καὶ ἔδειρέ τον περισσῶς. Καὶ ὡς τον εἶδεν ὁ Αἴσωπος εἶπέ του παρευθύς· Ἄνθρωπε, διατὶ δέρεις τὸν ἄνθρωπον, ὁποῦ δὲν σοῦ ἔπταισεν; ἐγὼ θέλω τὸ εἰπεῖ τοῦ αὐθεντός μου. Ὁ δὲ Ζηνᾶς ὡς τὸ ἤκουσεν, ἐξεπλάγη κατὰ πολλά, καὶ εἶπεν εἰς τὸν ἑαυτόν του· Ὁ Αἴσωπος λαλεῖ, ἐμένα κανένα καλὸν δὲν εἶναι. Τὸ λοιπὸν πρὶν νὰ ὑπάγῃ αὐτὸς νὰ τὸ εἰπῇ τοῦ αὐθεντός μου, καὶ ἐκβάλῃ με ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς, ἐγὼ νὰ ὑπάγω νὰ τὸν κατηγορήσω πρὶν νὰ εἰπῇ αὐτός. Καὶ ὡς εἶπε ταῦτα, εὐθὺς ἔδραμεν εἰς τὴν χώραν, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν αὐθέντην του μετὰ πολλῆς λύπης· καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· Χαῖρε αὐθέντα. Καὶ λέγει του ὁ αὐθέντης του· Διατὶ ἦλθες ἐδῶ ἔτσι λυπημένος; Καὶ εἶπεν ὁ Ζηνᾶς πρὸς αὐτόν· Ἕνα θαυμάσιον πρᾶγμα ἔγεινε σήμερον εἰς τὸ χωράφιον καὶ διὰ τοῦτο εἶμαι ἔτσι. Καὶ λέγει του ὁ αὐθέντης του· Μήπως καὶ κανένα δένδρον ἔκαμε παρὰ τὸν καιρόν του καρπόν; ἢ μήπως κανένα ζῷον παρὰ φυσιν ἐγέννησε; Καὶ λέγει ὁ Ζηνᾶς πρὸς αὐτόν· Οὐχί, ἀλλὰ ὁ Αἴσωπος ἄρχισε τώρα νὰ λαλῇ. Καὶ λέγει ὁ αὐθέντης του· Αὐτὸ τὸ καλὸν πρᾶγμα ἔγεινε, καὶ λέγεις πῶς ἔγεινεν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τερατῶδες; Καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Ζηνᾶς· Οὐχί, ἀλλὰ ὕβρισε τοὺς θεούς, καὶ τὴν αὐθεντίαν σου, καὶ ἐμένα. Καὶ ὡς ἤκουσε ταῦτα ὁ αὐθέντης του, ἐπερί-

λαβέ τον θυμὸς πολύς, καὶ λέγει πρὸς τὸν Ζηνᾶν· Ἀπὸ σήμερον παραδίδω τον εἰς χεῖράς σου, καὶ κάμε τον ὡς θέλεις. Καὶ ὡς ἔλαβεν ὁ Ζηνᾶς τὴν ἐξουσίαν κατὰ τοῦ Αἰσώπου, λέγει του ὁ Αἴσωπος· Ἀπὸ σήμερον κάμε εἴτι θέλεις εἰς ἐμένα. Καὶ κατὰ τύχην εἰς ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἦλθε κάποιος ἄνθρωπος, καὶ ἐγύρευε νὰ ἀγοράσῃ ζῶον· καὶ περνῶντας ἀπὸ τὸ χωράφιον, ἠρώτα τὸν Ζηνᾶν, ἀνίσως καὶ ἔχῃ ζῶον νὰ τοῦ πουλήσῃ. Καὶ λέγει του ὁ Ζηνᾶς· Ζῶον δὲν ἔχω, ἀμὴ ἔχω ἕνα κορμὶ ἀνθρώπινον, καὶ ἂν θέλῃς, ἀγόρασέ το. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ πραγματευτής, καὶ λέγει του, δεῖξέ μου το. Καὶ λέγει ὁ Ζηνᾶς πρὸς τὸν Αἴσωπον, νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτόν· καὶ ἦλθεν ἔμπροσθέν του, καὶ ὡς τὸν εἶδεν ὁ πραγματευτής, λέγει πρὸς αὐτόν· Τάχα αὐτὸ τὸ κακοτσούκαλον ἄνθρωπος εἶναι ἢ ξύλον; διατί αὐτὸς ἂν δὲν εἶχε φωνήν, ἔλεγα, πῶς εἶναι κανένα ἀσκοκοῖλι. Καὶ λέγει πρὸς τὸν Ζηνᾶν· Θαυμάζομαί σε, ἄνθρωπε, πῶς δέν με ἄφινες νὰ ὑπάγω εἰς τὴν δουλείαν μου, ἀμὴ ἐπερίκοψές με ἀπὸ τὴν στράταν μου δι' αὐτὸ τὸ κάθαρμα. Καὶ ὡς εἶπεν αὐτὰ τὰ λόγια ὁ πραγματευτής, ἄρχισε πάλιν νὰ πηγαίνῃ εἰς τὴν στράταν του. Καὶ ὁ Αἴσωπος ἔδραμεν ὀπίσω του, καὶ λέγει του Στάσου ὀλίγον καὶ μὴ φεύγῃς. Ὁ δὲ πραγματευτὴς στραφείς, λέγει πρὸς αὐτόν· Φεῦγε ἀπ' ἔμπροσθέν μου, μιαρώτατε σκύλε. Καὶ λέγει ὁ Αἴσωπος πρὸς αὐτόν· Διὰ ποίαν ἀφορμὴν ἦλθες ἐδῶ; Καὶ λέγει ὁ πραγματευτής· Διὰ νὰ ἀγοράσω κανένα καλὸν πρᾶγμα, καὶ ὄχι ἐσένα τὸ σαπρὸν καὶ ἄσχημον πρᾶγμα. Καὶ λέγει ὁ Αἴσωπος· Ἀγόρασέ με, καὶ θέλει εἶναι πολύ σου καλόν. Καὶ λέγει του ὁ πραγματευτής· Καὶ τί νὰ σὲ κάμω ἐσένα τὸ συγχαντὸν πρᾶγμα; Καὶ λέγει του ὁ Αἴσωπος· Ἀνίσως καὶ ἔχῃς παιδία, ὁποῦ νὰ σκανδαλίζωνται καὶ κλαίουν, βάλε με νὰ τὰ ἡμερώνω. Καὶ ὡσὰν ἤκουσεν ὁ πραγματευτὴς αὐτὰ τὰ λόγια, ἐγέλασε, καὶ λέγει πρὸς τὸν Ζηνᾶν· Πόσον πωλεῖς τοῦτο τὸ κακὸν ἀγγεῖον; Καὶ λέγει ὁ Ζηνᾶς· Τρεῖς φόλαις.

Καὶ ἔδωκεν ὁ πραγματευτὴς ταῖς τρεῖς φόλαις, καὶ ἐπῆρέ τον, καὶ εἶπεν· Οὐδὲ τίποτε ἔδωκα, οὐδὲ τίποτε ἀγόρασα.

Ἐπῆρε τὸ λοιπὸν τὸν Αἴσωπον, καὶ ἐπήγαιναν· καὶ ὡσὰν ἔφθασεν εἰς τὸ σπήτιον, εἶχε δύο παιδία μὲ τὴν μάναν των· καὶ ὡς εἶδον τὸν Αἴσωπον, ἀπὸ τὸν φόβον τους ἐφώναξαν μεγάλα, καὶ ἐκρύβησαν. Καὶ λέγει ὁ Αἴσωπος πρὸς τὸν αὐθέντην του· Δὲν ἐνθυμεῖσαι τὰ λόγια ὁποῦ σοῦ ἔλεγα; Καὶ γελῶντας ὁ αὐθέντης του, λέγει πρὸς αὐτόν· Εἴσελθε εἰς τὸ σπήτιον, καὶ χαιρέτησον τοὺς συνδούλους σου. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ σύνδουλοι εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Τί κακὸν συνέβη εἰς τὸν αὐθέντην μας, καὶ ἐπῆγε καὶ ἀγόρασε τέτοιον συγχαντὸν πρᾶγμα; ἀλλ' ὡς φαίνεται διὰ σκίασμα καὶ φόβον τοῦ σπητίου τὸν ἀγόρασε. Καὶ μετὰ ἡμέρας τινάς, λέγει ὁ αὐθέντης πρὸς τοὺς δούλους του· Ἑτοιμάσατε ἐκεῖνα ὁποῦ εἶναι διὰ τὴν στράταν, διατὶ αὔριον θέλω νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Ἀσίαν. Καὶ οἱ δοῦλοι ἐμοίραζαν ὁ καθεὶς τὸ πρᾶγμα, ὁποῦ ἤθελε νὰ σηκώσῃ. Ὁ δὲ Αἴσωπος ἐπαρακάλει τους νὰ τοῦ δώσουν τίποτε ἐλαφρὸν πρᾶγμα νὰ σηκώτῃ, διατὶ ἀκόμη δὲν ἦτο μαθημένος τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας. Καὶ λέγουν οἱ ἄλλοι δοῦλοι· Ἂν δὲν σηκώσῃ καὶ τίποτε, ἡμεῖς χρείαν δὲν ἔχομεν. Καὶ λέγει ὁ Αἴσωπος· Δὲν πάγει καλά, νὰ σηκώνετε ὅλοι καὶ ἐγὼ νὰ περιπατῶ ἐλεύθερος. Καὶ ἐκεῖνοι πάλιν λέγουν του· εἴτι θέλεις, σήκωσε. Ὁ δὲ Αἴτωπος περιβλεψάμενος ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, βλέπε μιαν σπυρίδα γεμάτην ψωμί, τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ τὴν σηκώσουν δύο ἄνθρωποι, καὶ ἐκείνην ἐπρόσταξε νὰ τοῦ φορτώσουν. Οἱ δὲ ἄλλοι δοῦλοι ἐγέλασαν, καὶ εἶπον· δὲν ἶναι λολώτερος, ὡσὰν τοῦτον τὸν συγχαμερόν· ὡς τώρα μᾶς ἔλεγε, πῶς νὰ τοῦ δώσωμεν ἐλαφρὸν πρᾶγμα νὰ σηκώσῃ, καὶ τώρα ἐδιάλεξε τὸ πλέον βαρύτερον νὰ σηκώσῃ. Πρέπει τὸ λοιπὸν νὰ κάμωμεν τὸ θέλημά του· καὶ παρευθὺς ἐπίασαν καὶ ἐφόρτωσάν του τὴν σπυρίδα. Ὁ δὲ Αἴσωπος σηκώνωντας τὴν σπυρίδα, ἔτρεμαν τὰ ποδάριά του καὶ ἐπή-

γαινεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Καὶ ὡς τὸν εἶδεν ὁ αὐθέντης του, ἐθαύμασε καὶ εἶπεν· Ὁ Αἴσωπος ἀγαπᾷ νὰ δουλεύῃ· ἄκουε τώρα ὁποῦ εὔγαλε τὴν τιμήν του, διατὶ ἐσήκωσε γαϊδάρου φόρτωμα. Καὶ ἐπειδὴ ἔφθασεν ἡ ὥρα τοῦ γεύματος, ὥρισαν τὸν Αἴσωπον νὰ φέρῃ ψωμὶ νὰ φάγωσι. Καὶ ὁ Αἴσωπος ἔφερε καὶ ἔφαγαν περισσόν, διατὶ ἦτον ἀπὸ τὴν στράταν, καὶ ἐμέσασεν ἡ σπυρίδα καὶ ἔγεινε πλέον ἐλαφρότερη καὶ ἐπεριπάτει εὐκολώτερα. Καὶ πάλιν, ὅταν ἔφθασεν ἡ ὥρα τοῦ δείπνου, ὥρισαν τὸν Αἴσωπον νὰ φέρῃ ψωμὶ νὰ φάγωσι· καὶ ἔφαγαν ὅλα τὰ ψωμία καὶ εὐκαίρωσεν ἡ σπυρίδα· καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐβάστα ὁ Αἴσωπος τὴν σπυρίδα εὔκαιρην εἰς τὸν ὦμόν του, καὶ ἐπεριπάτει ἐμπρὸς ἀπὸ ὅλους. Καὶ ὡς τὸν εἶδαν οἱ ἄλλοι δοῦλοι ἔλεγον· Τάχα αὐτὸς εἶναι ὁ Αἴσωπος, ἢ ἄλλος, καὶ ὡς εἶδαν ὅτι αὐτὸς εἶναι, ἐθαύμασαν καὶ εἶπον· Πῶς ὁ σαπρὸς τοῦτος καὶ συγχαμένος, ἔκαμε πλέον φρονιμώτερα ἀπὸ ὅλους καὶ ἐσήκωσε τὸ ψωμὶ ὁποῦ τρώγεται, καὶ ἡμεῖς ἐσηκώσαμεν, ἄλλος στρώματα, ἄλλος ροῦχα καὶ ἄλλος ἀγγεῖα ὁποῦ δὲν δαπανῶνται εὔκολα; Ὁ δὲ πραγματευτὴς ὡς ἔφθασεν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐπούλησε τοὺς σκλάβους ὁποῦ εἶχε καὶ ἐκέρδησε πολλά, καὶ δέν του ἀπέμειναν ἄλλοι εἰμὴ μόνον τρεῖς, ὁ Γραμματικός, ὁ Ψάλτης καὶ ὁ Αἴσωπος. Καὶ λέγει του ἕνας του γνώριμος· Ἂν θέλῃς ἔπαρέ τους εἰς τὴν Σάμον καὶ ἐκεῖ θέλεις τοὺς πουλήσει καὶ θέλεις κερδήσει πολλά. Καὶ ὁ πραγματευτὴς ἐπήκουσέ του καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Σάμον· καὶ τὸν μὲν ψάλτην καὶ γραμματικὸν ἐφόρεσέ τους στολαῖς καινούριαις, τὸν δὲ Αἴσωπον ὡς συγχαμένον, πιάνει ἕνα σακὶ μαλλιαρὸν καὶ ἔνδυσέ του· καὶ ἔστησέ τον εἰς τὸ παζάρι, μέσον τοῦ γραμματικοῦ καὶ τοῦ ψάλτου· καὶ ὅσοι τὸν ἔβλεπαν ἐθαύμαζαν καὶ ἔλεγον· πόθεν εὑρέθη τοῦτο τὸ σύγχαμα καὶ ἀσχημίζει καὶ τοὺς ἄλλους; Καὶ ὁ Αἴσωπος, ἀγκαλὰ τὸν ἀναγελοῦσαν ὅλοι, ἐστέκετο ἀπόκοπος καὶ ἔβλεπε τοὺς πάντας. Ξάνθος δὲ ὁ φιλόσοφος ἦτον ἕνας ἀπὸ τοὺς

πρώτους τῆς αὐτῆς Σάμου, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ παζάριον. Καὶ ὡς ἔβλεψε τοὺς δύο ὁποῦ ἔστεκαν μὲ τόσην ἐπιτηδειότητα καὶ εἰς τὴν μέσην αὐτῶν ἐκεῖνον τὸν σαπρὸν, ἐθαύμασε τὴν γνῶσιν τοῦ πραγματευτοῦ, πῶς τὸν ἄμορφον καὶ συγχαντὸν ἔστησεν ἀνάμεσον τοῦ ψάλτου καὶ γραμματικοῦ εἰς τὸ παζάριον· καὶ ὅσοι τὸν ἔβλεπαν, ἔλεγον· πόθεν εὑρέθη τοῦτο τὸ σύγχαμα εἰς τὴν μέσην των καὶ ἀσχημίζει καὶ τοὺς ἄλλους; Καὶ εὐθὺς ἔρχεται κοντὰ εἰς τὸν ψάλτην, καὶ λέγει του, πόθεν εἶσαι; Ὁ δὲ εἶπε, Καππαδόκης. Καὶ λέγει του ὁ Ξάνθος, καὶ τί δουλείαν ἠξεύρεις νὰ κάμῃς; Καὶ λέγει ὁ ψάλτης· ὅλαις ταῖς δουλείαις. Καὶ ὡς ἤκουσεν ὁ Αἴσωπος ἐγέλασεν. Οἱ δὲ σχολαστικοὶ ὁποῦ ἀκολουθοῦσαν τοῦ Ξάνθου, ὡς εἶδαν τὸν Αἴσωπον πῶς ἐγέλασε καὶ ἐφάνησαν αἰφνιδίως τὰ δόντιά του, ἐφάνηκέ των καὶ εἶδαν τίποτε θαύμασμα, καὶ ὁ ἕνας ἔλεγεν, ὅτι εἶναι ἀσκὸς μὲ τὰ δόντια· καὶ ὁ ἄλλος εἶπεν, ὅτι δὲν ἐγέλασεν, ἀμὴ τὸ ῥῖγος τὸν ἐπίασε. Καὶ ἐπειδὴ ἤθελαν ὅλοι νὰ μάθουν διὰ ποίαν ἀφορμὴν ἐγέλασεν, ἐπῆγεν ἕνας κοντὰ καὶ λέγει του· διὰ ποίαν ἀφορμὴν ἐγέλασες; Καὶ λέγει του ὁ Αἴσωπος· φύγε ἀπ' ἔμπροσθέν μου, θαλάσσιον πρόβατον. Αὐτὸς δὲ ὡς ἤκουσεν ἔτσι, ἐντράπη, καὶ ἔφυγεν ἀπ' ἐκεῖ. Ἐπῆγε γοῦν ὁ Ξάνθος, καὶ ἠρώτησε τὸν πραγματευτὴν, καὶ λέγει του, πόσον κάμνεις τοῦτον τὸν ψάλτην; Λέγει του ὁ πραγματευτής· Χίλια ἄσπρα· Καὶ λέγει του διὰ τὸν ἄλλον. Καὶ λέγει του ὁ πραγματευτής· δύο χιλιάδες. Καὶ λέγει του ὁ Ξάνθος καὶ αὐτοῦ· ἀπὸ ποῖον τόπον εἶσαι; Καὶ λέγει του, ὅτι ἀπὸ τὴν Λυδίαν εἶναι. Καὶ πάλιν ἠρώτα τον, καὶ λέγει του· τὶ τέχνην ἐξεύρεις; Καὶ λέγει του ἐκεῖνος, ὅτι ἐξεύρει ταις ὅλαις. Καὶ πάλιν ἐγέλασεν ὁ Αἴσωπος. Καὶ ὡς τὸν εἶδαν οἱ σχολαστικοὶ, ἐθαύμασαν κατὰ πολλὰ, καὶ εἶπον, ὅτι τί ἔχει αὐτὸς καὶ γελᾷ; Καὶ πάλιν ἐρώτησε τὸν Αἴσωπον, καὶ λέγει του, τί εἶδε καὶ ἐγέλασε; Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Αἴσωπος καὶ εἶπε· Μὴ θέλῃς νὰ ἀκούσῃς καὶ σύ, πῶς εἶσαι θα-

λάσσιος τράγος; άμὴ ἐρώτησε νὰ τὸ μάθῃς. Ὁ δὲ Ξάνθος ἐπῆγεν εἰς τὸν γραμματικὸν, καὶ λέγει τοῦ πραγματευτοῦ· πόσην τιμὴν τὸν κάμνεις; Καὶ ἀπεκρίθη ὁ πραγματευτὴς καὶ εἶπε· τρεῖς χιλιάδες ἄσπρα· Καὶ ὡσὰν ἤκουσεν ὁ φιλόσοφος πολλὰ βαρὺ τοῦ ἐφανη καὶ ἐστράφη ὀπίσω. Εἰπάν τον οὖν ἐκεῖνοι ὁποῦ ἦσαν μαζῇ του· μὴ νὰ μὴ σοῦ ἄρεσαν ἐκεῖνοι ὁποῦ σοῦ ἐλέγαμεν νὰ ἀγοράσῃς; Καὶ λέγει ὁ φιλόσοφος· ναὶ, δέν με ἄρεσαν· διατὶ πᾶν ἀκριβὸν δὲν εἶναι καλόν. Ἀπεκρίθησαν οὖν ἐκεῖνοι καὶ εἶπον· ἄκουσον, τάξις εἶναι νὰ μὴ ἀποφεύγῃ τινὰς ἀπὸ ἀκριβὸν πρᾶγμα. Καὶ ἕνας ἀπὸ ἐκείνους εἶπεν, ἐπειδὴ λέγεις ἔτσι, διατί τοῦτος ὁ ἄσχημος δὲν εἶναι νόμος νὰ πωληθῇ; ὅμως τέτοιαν ὑπηρεσίαν κάμνει καὶ αὐτὸς ὡσὰν τοὺς εὐμόρφους. Ἡμεῖς οὖν θέλομεν νὰ τὸν ἀγοράσωμεν καὶ νὰ δώσωμεν τὴν τιμήν του. Ἀπεκρίθη ὁ Ξάνθος καὶ εἶπε· καλὰ λέγετε· ἀμὴ ἐγὼ ἂν τὸν ἀγοράσω αὐτὸν εἶναι ὡς γέλιον ἡ ἀγορά του. Ἄλλο· ἡ γυναῖκά μου δὲν εἶναι πολλὰ νέα νὰ ζηλεύῃ, ἀλλὰ εἶναι πολλὰ συγχαντικὴ, καὶ ἴσως δὲν θελήσῃ νὰ ὑπηρετῆται ἀπ' αὐτὸν, διότι εἶναι πολλὰ ἄσχημος. Εἴπαν οὖν ἐκεῖνοι ὁποῦ ἦσαν μαζῇ του· καὶ τί χρεία κάμνει νὰ ἀκούωμεν τῶν γυναικῶν; Καὶ ἀπεκρίθη ὁ φιλόσοφος· Ἄς τὸν ἐρωτήσωμεν πρῶτον νὰ ἀκούσωμεν τί τέχνην ἠξεύρει καὶ αὐτός. Ἐπῆγε γοῦν κοντὰ εἰς τὸν Αἴσωπον καὶ ἐχαιρέτησέ τον, καὶ λέγει του, Χαῖρε. Ἀπεκρίθη ὁ Αἴσωπος καὶ λέγει· μὴ νὰ λυποῦμαι καὶ λέγεις μου νὰ χαίρωμαι; Ἀπεκρίθη ὁ Ξάνθος· Χαιρετῶ σε καὶ ἐγώ. Οἱ δὲ φιλόσοφοι ἐθαύμασαν εἰς τὴν ἕτοιμην ἀπόκρισιν τοῦ Αἰσώπου. Καὶ πάλιν ἐρωτᾷ τον ὁ Ξάνθος, καὶ λέγει· τί ἄνθρωπος εἶσαι; Καὶ λέγει ὁ Αἴσωπος· μαῦρος. Καὶ λέγει του ὁ Ξάνθος· δέν σε ἐρωτῶ διὰ τοῦτο, ἀλλὰ πόθεν ἐγεννήθης; Καὶ λέγει ὁ Αἴσωπος· ἀπὸ τὴν κοιλίαν τῆς μάννας μου. Καὶ λέγει του ὁ Ξάνθος· δέν σε ἐρωτῶ διὰ αὐτὸ, ἀλλ' εἰς ποῖον τόπον ἐγεννήθης; Καὶ λέγει ὁ Αἴσωπος· δέν μου τὸ εἶπεν ἡ μάννα

μου, ἢ εἰς ἀνώγεον μὲ ἐγέννησεν, ἢ εἰς κατώγεον. Καὶ λέγει ὁ Ξάνθος· τί δουλείαν ἠξεύρεις; Καὶ λέγει ὁ Αἴσωπος· οὐδὲ μίαν. Καὶ λέγει ὁ Ξάνθος· διατί ἀφορμήν; Καὶ λέγει ὁ Αἴσωπος· ἐπειδὴ εἶπαν τοῦτοι ὅτι ἠξεύρουν ὅλαις ταῖς δουλείαις, ἐμένα δέν μου ἔμεινεν οὐδὲ μία νὰ τὴν μάθω. Καὶ ὡσὰν ἤκουσαν οἱ σχολαστικοὶ ἐθαύμασαν κατὰ πολλὰ εἰς τὰ λόγια τοῦ Αἰσώπου, καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Μὰ τὴν ἀλήθειαν, πολλὰ καλὰ ἀπηλογήθη· διατί δὲν εἶναι οὐδένας ἄνθρωπος, ὁποῦ νὰ τὰ ἠξεύρῃ ὅλα, καὶ φανερὸν εἶναι, ὅτι διὰ τοῦτο ἐγέλασε. Καὶ πάλιν λέγει του ὁ Ξάνθος· θέλεις νὰ σὲ ἀγοράσω; Καὶ λέγει ὁ Αἴσωπος· εἰς αὐτὸ μή μου πέρνῃς βουλήν· ἀλλὰ κάμε εἴτι σοῦ φαίνεται· ἢ ἀγόρασέ με, ἢ μή με ἀγοράσῃς· διατὶ τοῦτο δὲν εἶναι εἰς τὸ θέλημα τὸ ἐδικόν μου, μόνον εἰς τὸ ἐδικόν σου· καὶ ἂν θέλῃς ἄνοιξε τὸ σακκούλιόν σου καὶ ἀγόρασέ με, ἢ πάλιν ἄφες αὐτό. Καὶ πάλιν οἱ σχολαστικοὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· μὰ τοὺς θεούς, ἐνίκησε τὸν Διδάσκαλον. Εἶτα πάλιν λέγει του ὁ Ξάνθος· ἐάν σε ἀγοράσω, φεύγεις; Καὶ γελάσας ὁ Αἴσωπος εἶπε· τοῦτο ἐὰν θελήσω νὰ τὸ κάμω δέν σε πέρνω βουλὴν, ὡσὰν ἐσύ μοῦ ἐπῆρες ἀπὸ τώρα. Καὶ λέγει του ὁ Ξάνθος· καλὰ ὁμιλεῖς, ἀμὴ φαίνεται νὰ ἦσαι ἄτυχος. Καὶ λέγει του ὁ Αἴσωπος· δὲν πρέπει, ὦ φιλόσοφε, νὰ βλέπῃς εἰς τὸ πρόσωπον ἀλλὰ εἰς τὸν νοῦν. Τότε ἦλθε πρὸς τὸν πραγματευτὴν ὁ Ξάνθος καὶ λέγει του· πόσον τὸν πουλεῖς τοῦτον; Καὶ λέγει του ὁ πραγματευτής· ἦλθες ἐδῶ νὰ γελάσῃς τὴν πραγματείαν μου ὅτι τοὺς ἀξίους σκλάβους ἄφησες, καὶ ἐδιάλεξες τοῦτον τὸν συγχαμένον· ἀλλὰ ἀγόρασε ἕνα ἀπὸ τούτους τοὺς δύο, καὶ ἔπαρε καὶ τοῦτον χάρισμα. Καὶ εἶπεν ὁ Ξάνθος· οὐχὶ, ἀλλὰ τοῦτον θέλω. Καὶ ὁ πραγματευτὴς εἶπεν· ἔπαρέ τον, καὶ δός μοι ἄσπρα ἑξήκοντα. Καὶ οἱ μὲν σχολαστικοὶ παρευθὺς ἔδωκαν τὴν πληρωμήν. Καὶ ὁ Ξάνθος τὸν ἐπαράλαβε. Καὶ οἱ κουμερκιάροι ὡς ἔμαθον τὴν πουλησίαν, ἦλθαν καὶ ἐξέταξαν, ποῖος ἐπούλησε καὶ

ποῖος ἀγόρασεν. Ἐστέκοντο δὲ καὶ οἱ δύο, καὶ ὁ Ξάνθος καὶ ὁ πραγματευτής, καὶ ἐντρέποντο νὰ ὁμολογήσουν τὴν ἀλήθειαν διὰ τὸ ὀλίγον τῆς ἀγορᾶς. Καὶ ὁ Αἴσωπος θεωρῶντας ταῦτα, ἐστάθη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· ἐγὼ εἶμαι ὁποῦ ἐπουλήθηκα· καὶ τοῦτος εἶναι ὁποῦ μὲ ἐπούλησε, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁποῦ μὲ ἀγόρασε. Καὶ οἱ κουμερκιάροι ἀκούσαντες ἐγέλασαν κατὰ πολλά, καὶ ἐχάρισαν τοῦ Ξάνθου τὸ κουμέρκι καὶ ἀνεχώρησαν.

Ὁ Αἴσωπος λοιπὸν ἠκολούθει τοῦ Ξάνθου, πηγαίνωντας πρὸς τὸ σπήτιόν του· καὶ πηγαινάμενος ἦτο μεσημέριον καὶ ἦτο καῦσις τοῦ ἡλίου· καὶ ὁ Ξάνθος περιπατῶντας ἐσήκωσε τὴν ποδιάν του καὶ ἐκατούρει. Καὶ βλέπωντάς τον ὁ Αἴσωπος τοιαῦτα ποιοῦντα, ἐπίασέ τον ἀποπίσω ἀπὸ τὰ ροῦχα καὶ λέγει του: ἐγὼ δὲν δύνομαι ἀπὸ τὴν σήμερον νὰ δουλεύω τοιοῦτον αὐθέντην. Καὶ λέγει του ὁ Ξάνθος· διὰ ποίαν ἀφορμήν; Καὶ λέγει του ὁ Αἴσωπος· διατὶ σὺ ὁποῦ εἶσαι αὐθέντης, φοβᾶσαι καὶ δὲν δίδεις ἄνεσιν τῆς φύσεώς σου, ἀλλὰ περιπατῶντας κατουρεῖς; πόσον μᾶλλον ἐμένα τὸν δοῦλον, ἂν τύχῃ καὶ πέμπῃς με εἰς ἀποστολήν, καὶ μέσα εἰς τὸν δρόμον ἔλθῃ μου ἡ τοιαύτη ἀνάγκη, τί ἔχω ποιῆσαι; Καὶ λέγει του ὁ Ξάνθος· τοιοῦτον πρᾶγμα σὲ πικραίνει; ἐγὼ ἔκαμα αὐτὸ διὰ τρία πράγματα, καὶ περιπατῶντας κατουρῶ· τὸ μὲν πρῶτον, ἂν στέκω νὰ κατουρῶ, καίει ὁ ἥλιος τὴν κεφαλήν μου· τὸ δὲ ἄλλο, στέκωντας εἰς τὴν γῆν, ἀπὸ τὴν καῦσιν τῆς γῆς, καίομαι ἀπὸ τὴν πυρὰν τῆς γῆς· καὶ τὸ ἄλλο, στέκωντας, ἔρχεται ἡ βρῶμα τοῦ οὔρου εἰς τὴν μύτην μου· καὶ διὰ τοῦτο περιπατῶντας κατουρῶ. Καὶ λέγει ὁ Αἴσωπος· ἐταπείνωσές με. Καὶ ὡσὰν ἤλθασιν εἰς τὸ σπήτιον, λέγει ὁ Ξάνθος πρὸς τὸν Αἴσωπον· στέκα εἰς τὴν πόρταν, διατὶ ἡ κυρά σου εἶναι καθάρια καὶ παστρική, καὶ ἂν ἔλθῃς αἰφνιδίως μέσα θέλει τῆς κακοφανῇ. Καὶ ὁ Ξάνθος ἐμβῆκεν εἰς τὸ σπήτιον καὶ λέγει πρὸς τὴν γυναῖκά του· πλέον ἀπὸ σήμερον δὲν θέλεις μὲ ὀνειδίσει.

διὰ τὴν δούλευσιν ὁποῦ μὲ δουλεύουν ἡ σκλάβαις σου· διατὶ ἠγόρασα ἐγὼ τώρα δουλευτὴν νὰ μὲ δουλεύσῃ, καὶ θέλεις ἰδεῖ τὴν θεωρίαν του, καὶ θέλεις τὴν ἐπαινέσει· διατὶ δὲν εἶδες ποτέ σου τοιοῦτον κάλλος, ὁ ὁποῖος τώρα στέκει ἔξω ἀπὸ τὴν πόρταν. Ὁ Ξάνθος εἶπεν αὐτὰ τὰ λόγια καὶ ἡ κοπέλαις νομίσασαι ὅτι ἀλήθειαν λέγει, διότι εἶχαν ἔγνοιαν, ποία ἀπ' αὐταῖς νὰ τὸν πάρῃ ἄνδρα, καὶ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην ἐσυνερίζετο ποία νὰ τὸν κράξῃ νὰ ἔμβῃ μέσα. Καὶ παρευθὺς δραμοῦσα μία νὰ τοῦ εἰπῇ νὰ σέβῃ μέσα, τῆς ἀπεκρίθη ὁ Αἴσωπος καὶ λέγει· ἐγὼ εἶμαι καὶ ἔρχομαι. Καὶ ὡσὰν ἤκουσεν ἡ δουλεύτρα αὐτὰ τὰ λόγια ἀπὸ τὸν Αἴσωπον ἐτρόμαξε, καὶ λέγει του· σὺ εἶσαι; Καὶ λέγει ὁ Αἴσωπος· ναί, ἐγὼ εἶμαι. Καὶ λέγει ἡ κοπέλα· σύγχαμα, μὴ δὲν ἔμβῃς μέσα καὶ εὔγουν ὅλοι ἔξω. Τότε εὐγαίνει καὶ ἄλλη κοπέλα καὶ λέγει του· Ὦ! ποῦ νὰ σοῦ πέσουν τὰ μούσουδά σου, ἔλα μέσα, μὰ φυλάγου νὰ μή μου ἐγγίσῃς. Καὶ ὡς ἐμβῆκεν ὁ Αἴσωπος μέσα εἰς τὸ σπήτιον, ἐπῆγε καὶ ἐστάθη ἐμπρὸς εἰς τὴν κυράν του. Καὶ αὐτὴ ὡς τὸν εἶδεν, ἔστρεφε τὸ πρόσωπόν της πρὸς τὸν ἄνδρα της, καὶ λέγει του· Πόθεν μοῦ ἔφερες τοῦτο τὸ τέρας; εὐγάλετέ τον γλίγωρα ἀπ' ἐμπρός μου. Καὶ λέγει την ὁ Ξάνθος· κυρία μου, μηδὲ μοῦ κατηγορῇς τὸν νέον ἀγορασμένον. Καὶ λέγει τον ἡ γυναῖκά του· Φανερόν, εἶναι τοῦτο, Ξάνθε, πῶς μὲ ἐμίσησες καὶ βούλεσαι νὰ πάρῃς ἄλλην γυναῖκα, καὶ ἴσως καὶ ἐντρέπουσουν νὰ μοῦ εἰπῇς νὰ φύγω ἀπὸ τὸ σπήτιόν σου καὶ διὰ τοῦτο μοῦ ἔφερες αὐτὸν τὸν σκυλοπρόσωπον, διὰ νὰ συγχαθῶ τὴν ὑπηρεσίαν του νὰ φύγω. Πρὸς ταῦτα τοῦ Ξάνθου κατηγοροῦντος τὸν Αἴσωπον, διατί ὅταν εἰς τὴν στράταν ἤρχονταν, τὸν ἐμέμφετο πῶς ἐκατούρει περιπατῶντας, καὶ τώρα δὲν ὁμιλεῖ τίποτε πρὸς τὴν γυναῖκα, τότε στρέφεται ὁ Αἴσωπος καὶ λέγει· Βάλε την εἰς τὸν λάκκον. Καὶ λέγει του ὁ Ξάνθος· Σιώπα, μαγάρισμα· δὲν ἠξεύρεις πῶς τούτην ὡσὰν καὶ τοῦ λόγου μου τὴν ἀγαπῶ; Καὶ ὡσὰν τὸ ἤκουσεν ὁ

Αἴσωπος, ἐκτύπησε τὸ ποδάριόν του εἰς τὴν γῆν. καὶ εἶπε μεγαλοφώνως· Ὁ Ξάνθος ὁ φιλόσοφος, ὁρίζεται ὑπὸ γυναικός· καὶ ἐστράφη πρὸς τὴν κυρίαν του καὶ λέγει της, Ὦ κυρία, ἐσὺ ἤθελες νὰ σοῦ ἀγοράση ὁ αὐθέντης μου δοῦλον νέον καὶ εὔμορφον, καὶ δυνατὸν ὁποῦ νὰ σὲ βλέπη γυμνὴν εἰς τὸ λουτρὸν, καὶ νὰ παίζη μὲ ἐσένα ἐκεῖνο ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν ὄρεξίν σου, καὶ εἰς ἐντροπὴν τοῦ φιλοσόφου. Μὰ ἐγὼ λέγω σου τοῦτον τὸν χρυσὸν λόγον τοῦ Εὐριπίδου. Ὅτι πολλαῖς ὀργαῖς ἔχουν τὰ κύματα τῆς θαλάσσης, καὶ θυμοὺς, καὶ πολλαὶ πνοαὶ τοῦ ποταμοῦ, καὶ πολλαὶ αὖραι τῆς φωτίας. Ἀλλὰ καὶ κακὸν μεγάλον εἶναι καὶ ἡ πτωχεία καὶ ἄλλα πολλὰ κακά· ἀλλὰ πάντων ἀπὸ ὅλα, δὲν εἶναι ἄλλο χειρότερον κακὸν, ὡσὰν τὴν κακὴν γυναῖκα. Ἀλλά σὺ, ὦ κυρία, ὡσὰν ὁποῦ εἶσαι φιλοσόφου γυναῖκα, μὴν ἀγαπᾷς νὰ σὲ ὑπηρετοῦν νέοι ἄνθρωποι, διὰ νὰ μὴ κάμῃς ἐντροπὴν τοῦ ἀνδρός σου. Ἡ δὲ, ταῦτα ὡς ἤκουσε, δὲν εἶχε τί νὰ ἀποκριθῇ, καὶ λέγει πρὸς τὸν ἄνδρα της· Ὦ ἄνδρα μου, ποῦ ηὗρες τούτην τὴν εὐμορφίαν καὶ ἀγόρασές την; ἀμὴ ὡς φαίνεται ὁ συγχαμένος ὁμοιάζει νὰ ἦναι μετριαστής· ὅμως ἐγὼ νὰ κάμω μὲ αὐτὸν ἀγάπην. Καὶ λέγει ὁ Ξάνθος πρὸς τὸν Αἴσωπον· Αἴσωπε, ἄκουε, ἡ κυρά σου ἡμερώνεται καὶ ἔκαμε μὲ ἐσένα ἀγάπην. Καὶ ὁ Αἴσωπος ἀπεκρίθη καὶ λέγει· μέγα πρᾶγμα εἶναι νὰ ἀπαλύνῃ καὶ νὰ ἡμερώσῃ τινὰς γυναῖκα. Καὶ ὁ Ξάνθος εἶπε· παῦσαι καὶ μὴ λαλῇς, διατὶ ἐγὼ ἀγόρασά σε νὰ μὲ δουλεύῃς καὶ ὄχι νὰ ἀντιλογῆσαι. Καὶ τὴν ἄλλην τὴν ἡμέραν ὁ Ξάνθος ὥρισε τὸν Αἴσωπον νὰ τοῦ ἀκολουθῇ, καὶ ἐπῆγεν εἰς ἕνα κῆπον νὰ ἀγοράσῃ λάχανα. Ὁ δὲ κηπουρὸς ἔκοπτε τὰ λάχανα, καὶ ὁ Αἴσωπος ἐπίασε καὶ ἐσήκωσέ τα, καὶ ὁ Ξάνθος ἠθέλησε νὰ πληρώσῃ τὸν κηπουρόν. Καὶ ὁ κηπουρὸς τοῦ εἶπεν· αὐθέντα, ἄφες τα, διότι ἕνα νόημα ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ, καὶ παρακαλῶ σε νὰ μοῦ τὸ διαλύσῃς. Καὶ λέγει ὁ Ξάνθος· ὁποῖον; Καὶ ὁ κηπουρὸς εἶπε· Πῶς εἶναι τοῦτο, τὰ λάχανα ὁποῦ φυτεύω ἐγὼ, καὶ

εἴτι ἄλλο, καὶ ποτίζω τα ἐπιμελῶς, ὅμως αὐτὰ ἀργοῦν νὰ μεγαλώσουν· καὶ ἐκεῖνα ὁποῦ εὐγάλει ἡ γῆς αὐτομάτως, καὶ τινὰς δὲν τὰ ἐπιμελεῖται, αὐτὰ γληγορώτερα βλαστάνουν, καὶ τρέφονται παρὰ ἐκεῖνα; Καὶ ὁ Ξάνθος, ἂν καλὰ καὶ ἦτο τὸ ζήτημα φιλοσοφικὸν, μηδὲν ἄλλο κατανοήσας, εἶπε· Θεία πρόνοια τὰ κυβερνᾷ καὶ αὐτὰ, ὡσὰν καὶ τὰ πάντα ὅλα. Ὁ δὲ Αἴσωπος ὡσὰν τὸ ἄκουσεν, ἐγέλασε. Καὶ λέγει του ὁ Ξάνθος· Ἆρά γε μοῦ γελᾷς, ἢ καταγελᾷς; Καὶ λέγει ὁ Αἴσωπος· Καταγελῶ, οὐχὶ ἐσένα, ἀμὴ ἐκεῖνον ὁποῦ σὲ ἔμαθε· διότι εἶπες πῶς γίνεται ἀπὸ τὴν θείαν πρόνοιαν. Ναὶ, ὅλα τὰ πάντα ἀπὸ τὴν θείαν πρόνοιαν κυβερνῶνται, μὰ οἱ σοφοὶ ἄνθρωποι τὰ ἑρμηνεύουν· ἀλλὰ βάλε με ἐμένα, καὶ ἐγὼ νὰ τὸ διαλύσω. Καὶ εἰς τοῦτο ἐπιστραφεὶς ὁ Ξάνθος, λέγει πρὸς τὸν κηπουρόν· Ὦ φίλε, δὲν εἶναι πρέπον ἐμένα τὸν διαλεχθέντα ἐν ἐπισήμοις τόποις, τανῦν δὲ εἰς κῆπον νὰ διαλύω σοφίσματα. Ἀλλ' οὗτος ὁ δοῦλός μου ἔχει πολλὴν μάθησιν εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα, καὶ ἐρώτησέ τον, νὰ λάβῃς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ὁποῦ γυρεύεις. Καὶ λέγει ὁ κηπουρός· Οὗτος ὁ συγχαμένος ἠξεύρει γράμματα; ἀλλοίμονον τῆς κακοτυχίας! ἀλλ' ὦ καλέ μου, εἴτι γνωρίζεις, φανέρωσόν μου τοῦτο τὸ ζήτημα. Καὶ λέγει ὁ Αἴσωπος· Ἡ γυναῖκα, ἐὰν πάρῃ δεύτερον ἄνδρα, καὶ ἔχει παιδία μὲ τὸν πρῶτόν της ἄνδρα, καὶ εὕρῃ καὶ ἄλλα παιδία τοῦ ὑστέρου της ἀνδρὸς μὲ ἄλλην γυναῖκα, τὰ παιδία τὰ ἰδικά της ἀγαπᾷ, καὶ ἐκείνων λέγεται μάννα, τῶν δὲ ἄλλων παιδίων, ὁποῦ ηὗρεν ἀπὸ τὸν ἄνδρα της, λέγεται μητρυιὰ, καὶ ἔχει πολλὴν διαφορὰν τὸ ἕνα μέρος ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ἐκεῖνα οὖν, ὁποῦ εἶναι γνήσιά της, ἐπιμελῶς τὰ τρέφει καὶ κυβερνᾷ τα, καὶ ἐκεῖνα ὁποῦ εἶναι ἀπὸ ξένην γυναῖκα καμωμένα, μισεῖ τα καὶ ζηλεύει τα, καὶ κόπτει καὶ τὸ φαγητόν των, καὶ δίδει το τῶν παιδιῶν της. Τόσον λοιπὸν καὶ ἡ γῆ εἶναι εἰς τοῦτον τὸν τρόπον· διατὶ ὅσα χόρτα βλαστάνουν ἐξ αὐτῆς αὐτοφύτρωτα, λέγεται μη-

τέρα τους· τὰ δὲ ὅσα φυτεύεις ἐσύ, τούτων μητρυιὰ γίνεται, καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἰδικά της τρέφει καὶ ζωογονεῖ τα, καὶ ἐκεῖνα ὁποῦ εἶναι ἀπὸ σένα φυτευμένα, δὲν τοῖς δίδει τόσην τροφήν. Καὶ ὡς ἤκουσεν ὁ κηπουρὸς πολλὰ ἐχάρη, καὶ λέγει πρὸς τὸν Αἴσωπον· Πίστευσόν μοι ὅτι ἐλάφρυνάς με ἀπὸ μεγάλην λύπην, καὶ συλλογισμόν. Τὸ λοιπὸν ἔπαρε τὰ λάχανα χάρισμα, καὶ ἀπὸ τὴν σήμερον ἔρχου εἰς τὸν κῆπον, καὶ παῖρνε εἴτι θέλεις χωρὶς πληρωμήν, ὡσὰν νὰ ἦτον ὁ κῆπος ἐδικός σου.

Μετὰ ἡμέρας ἐπῆγεν ὁ Ξάνθος εἰς τὸ λουτρὸν, καὶ ἐκεῖ εὗρε τινὰς ἀπὸ τοὺς φίλους του, καὶ λέγει πρὸς τὸν Αἴσωπον, ὅτι νὰ ὑπάγῃ νὰ βάλῃ φακῆν εἰς τὸ τζουκάλι νὰ τὴν μαγειρεύσῃ. Καὶ ἐκεῖνος ἐπῆγε, καὶ ἔβαλεν ἕνα κουκκὶ φακῆν, καὶ ἐμαγείρευσεν. Ὁ δὲ Ξάνθος, ὡσὰν ἐλούσθη εἰς τὸ λουτρὸν μὲ τοὺς φίλους του, ἐκάλεσέν τους νὰ γευθῶσι μαζύ του, καὶ ἐπροεῖπέν τους ὅτι ἡ πτωχικὴ φακῆ εἶναι τὸ δεῖπνόν μας· καὶ δὲν πρέπει τοὺς φίλους νὰ ἀνακρίνουν τῶν πολλῶν λογιῶν τὰ φαγητὰ, ἀλλὰ μόνον τὴν προθυμίαν τοῦ ἀνθρώπου νὰ βλέπουν. Καὶ ὡς τὸ ἤκουσαν οἱ φίλοι, καὶ ἦλθαν μαζύ του εἰς τὸ σπήτιόν του, λέγει ὁ Ξάνθος πρὸς τὸν Αἴσωπον· Δός μοι νὰ πίω ἀπὸ λουτροῦ, Αἴσωπε. Τοῦ δὲ Αἰσώπου λαβόντος ἀποστραγγίσματα τοῦ λουτροῦ, καὶ δόντος τῷ Ξάνθῳ. Ὁ δὲ Ξάνθος ὡς τὸν ἔδωκε τὴν βρώμαν ἐταράχθη, καὶ λέγει· Φεῦ Αἴσωπε, τί ἐστι τοῦτο; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· Ἀπὸ λουτρὸν μὲ ὥρισες νὰ σοῦ φέρω, καὶ ἀπὸ λουτρὸν σὲ ἔφερα. Καὶ ὁ Ξάνθος διὰ τοὺς φίλους ἐκράτησε τὴν ὀργήν του, καὶ πάλιν ὥρισέν τον νὰ παραθέσῃ λεκάνην. Καὶ ὁ Αἴσωπος παρευθὺς ἔθεσε τὴν λεκάνην· καὶ αὐτὸς ἐστέκετο· καὶ λέγει του ὁ Ξάνθος· Διατί δὲν νίπτεις; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· Δέν με ὥρισες νὰ κάμνω, εἴτι μὲ προστάξῃς; σὺ τώρα δέν με εἶπες, ὅτι βάλε νερὸν εἰς τὴν λεκάνην, πλῦνε τὰ ποδάριά μου, καὶ θέσε καὶ τὰς μανδίλας, καὶ ὅσα εἶναι ἐφεξῆς. Καὶ ἀκούωντας ταῦτα

ὁ Ξάνθος, λέγει πρὸς τοὺς φίλους· Μὴ γὰρ δοῦλον ἠγόρασα, ἀλλὰ διδάσκαλον. Καὶ ὡσὰν ἐκάθισαν, ἠρώτησεν ὁ Ξάνθος τὸν Αἴσωπον, ἂν ἔβρασεν ἡ φακῆ; Καὶ ὁ Αἴσωπος ἐπῆρεν ἕνα κουτάλι, καὶ ἐξέβαλε τὸ κουκκὶ τὴν φακῆν, καὶ ἔφερέ την πρὸς τὸν Ξάνθον. Καὶ ὁ Ξάνθος θαρρῶντας πῶς τοῦ τὴν ἔφερε νὰ τὴν δοκιμάσῃ, ἂν ἦναι βρασμένη καλά, ἐπίασέ την μὲ τὰ δάκτυλά του, καὶ ἔτριψέ την, καὶ εἶπε· καλὰ ἔβρασε, μόνον φέρε την. Ὁ δὲ Αἴσωπος ἐκένωσε μοναχὸν τὸ νερὸν εἰς τὰ γαβάθια, καὶ ἔφερέ το εἰς τὴν τράπεζαν. Καὶ εἶπεν ὁ Ξάνθος· Ὦ Αἴσωπε, ποῦ εἶναι ἡ φακῆ; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· Δέν την ἤφερα τῆς αὐθεντίας σου; Καὶ ὁ Ξάνθος εἶπε· Μόνον ἕνα κουκκὶ ἐμαγείρευσες; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· πολλὰ καλὰ ἔκαμα· διατὶ μοῦ εἶπες νὰ βράσω φακῆν, καὶ ὄχι φακαῖς· καὶ κατὰ τὸν λόγον σου φακῆν· διότι φακαὶς λέγεται ὁ λόγος πληθυντικός. Ὁ δὲ Ξάνθος ἐξαπόρησε καὶ λέγει πρὸς τοὺς φίλους του· Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ φίλοι, τοῦτος εἶναι ὁποῦ θέλει νὰ μὲ καμῃ δαιμονιάρην. Εἶτα ἐγύρισε πρὸς τὸν Αἴσωπον καὶ λέγει του· Διὰ νὰ μὴ φανῶ, κακὲ δοῦλε, ὅτι ἐνεμπαίζω τοὺς φίλους, ἂς περάσῃ, μὰ σύρε ἀγόρασε τέσσαρα ποδάρια τοῦ χοίρου, καὶ μαγείρευσέ τα, νὰ τραπεζώσῃς ὀγλήγορα. Καὶ ὁ Αἴσωπος τὸ γληγορώτερον ἔκαμέ το. Καὶ βράζοντας τὰ ποδάρια, ὁ Ξάνθος ἤθελε μὲ καλὴν ἀφορμὴν νὰ δείρῃ τὸν Αἴσωπον· καὶ τοῦ Αἰσώπου στελλομένου εἰς κἄποιαν ὑπηρεσίαν, ὁποῦ ἔκαμνε χρεία, ὁ Ξάνθος κρυφὰ ἔκλεψε τὸ ἕνα ποδάρι ἀπὸ τὸ τζουκάλι, καὶ ἔκρυψέν το. Καὶ εἰς ὀλίγον ἦλθεν ὁ Αἴσωπος καὶ εἶδε τὸ τζουκάλι· καὶ ὡς εἶδε τὰ τρία ποδάρια μόνον, εὐθὺς ἐνόησε τὴν ἐπιβουλήν, ὁποῦ θέλουν νὰ τοῦ κάμουν τίποτε, καὶ ἔδραμε κάτω εἰς τὴν αὐλήν, καὶ εὑρίσκει τὸν χοῖρον, ὁποῦ ἔθρεφαν, καὶ ἐβγάλει τὸ μαχαῖρί του, καὶ ἔκοψε τὸ ἕνα ποδάρι τοῦ χοίρου, καὶ ἐμάδησέ το, καὶ ἔρριψέ το μέσα εἰς τὸ τζουκάλι, ὁμοῦ μὲ τὰ ἄλλα. Καὶ ὁ Ξάνθος πάλιν ἐφοβήθη, μήπως ὁ Αἴσωπος, ἀνίσως

καὶ δὲν εὕρῃ τὸ ποδάρι ὁποῦ ἐπῆρε, θέλει φοβηθῇ, καὶ θέλει φύγει· καὶ πάλιν ἐπῆγε, καὶ ἔβαλέ το μέσα εἰς τὸ τζουκάλι. Τότε ἐπίασεν ὁ Αἴσωπος νὰ κενώσῃ τὰ ποδάρια εἰς τὸ τεψὶ καὶ ἐπῆγέ τα εἰς τὸ τραπέζι· καὶ ὡς εἶδεν ὁ Ξάνθος τὰ ποδάρια πῶς ἦτο πέντε, λέγει πρὸς τὸν Αἴσωπον· Αἴσωπε, τί εἶναι τοῦτο, καὶ εἶναι πέντε ποδάρια; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· τὰ δύο χοιρίδια πόσα ποδάρια ἔχουσι; Καὶ εἶπεν ὁ Ξάνθος· ὀκτώ. Καὶ ὁ Αἴσωπος πάλιν εἶπε· Λοιπὸν εἶναι ἐδῶ πέντε· καὶ ἔχει ὁ θρεφόμενος χοῖρος, ὁποῦ βόσκεται κάτω, τρία· ἰδοὺ ὁποῦ εὑρίσκονται εἰς τὸν λογαριασμόν, πῶς τὰ δύο χοιρίδια ἔχουν ὀκτὼ ποδάρια. Καὶ ὡς τὸ ἤκουσεν ὁ Ξάνθος, καὶ πολλὰ βαρὺ τοῦ ἐφάνη, καὶ πρὸς τοὺς φίλους εἶπε· Δέν σας τὸ εἶπα ὅτι εἰς ὀλίγον καιρὸν θέλει μὲ γυρίσει εἰς δαιμονικόν; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· Αὐθέντη, δὲν ἠξεύρεις, ὅτι νὰ βάλῃ τις καὶ νὰ ἐκβαλῃ, καὶ πάλιν νὰ τὸ σώσῃ δὲν εἶναι ἁμάρτημα; Ὁ δὲ Ξάνθος, ἐπειδὴ δὲν ηὗρε κάμμίαν ἀφορμὴν νὰ τὸν δείρῃ, ἡσύχασε. Τῇ δὲ ἄλλῃ ἡμέρᾳ, ἕνας ἀπὸ τοὺς σχολαστικούς, ἔταξε δεῖπνον μεγάλον, καὶ ἐκάλεσε καὶ τὸν Ξάνθον ὁμοῦ μὲ τοὺς σχολαστικοὺς ὅλους. Λοιπὸν ὡσὰν ἔτρωγαν καὶ ἔπιναν, ὁ Ξάνθος ἐδιάλεξε κἄποιας μερίδας ἀπὸ ὅλα τὰ φαγητὰ τοῦ τραπεζίου, καὶ ἔδωκέ τα τοῦ Αἰσώπου, ὁποῦ ἔστεκεν ὀπίσω του, καὶ λέγει του· σύρε νὰ τὰ δώσῃς τῆς πολλά μου ἠγαπημένης. Ὁ δὲ Αἴσωπος πηγαινάμενος, ἐσυλλογίζετο μὲ τὸν νοῦν του, καὶ ἔλεγεν, ὅτι τώρα εἶναι καιρὸς νὰ πληρώσω τὴν κυράν μου εἰς ἐκεῖνα ὁποῦ μὲ ὕβρισεν, ὅταν ἦλθα νεοαγορασμένος· τώρα λοιπὸν νὰ γνωρίσῃ ὁ αὐθέντης μου ἀνίσως καὶ ἀγαπᾷ τον ἡ κυρά μου. Τὸ λοιπὸν ὅταν ἦλθεν εἰς τὸ σπήτιον, ἐκάθισεν ἔξω ἀπὸ τὴν πόρταν, καὶ ἔκραξε τὴν κυράν του, καὶ χύνει ἀπὸ τὴν σπυρίδα τὰ φαγητὰ ἔμπροσθέν της, λέγων της· Τοῦτα ὅλα ὁ αὐθέντης μου ἔπεμψέ τα, ὄχι ἐσένα, ἀλλὰ τῆς ἀγαπητῆς του· καὶ τότε ἔκραξε τὴν σκύλαν, καὶ εἶπέ της· Ἔλα, λύκαινα, φάγε

τοῦτα, ὁποῦ σοῦ στέλλει ὁ αὐθέντης μου, διατὶ ἐσένα μὲ ὥρισε νὰ τὰ φέρω. Καὶ ἔδωκέν τα ὅλα τῆς σκύλας, καὶ ἔφαγέ τα. Καὶ ἐστράφη πάλιν εἰς τὸν αὐθέντην του· καὶ ἐρώτησέ τον ὁ αὐθέντης του, ἂν τὰ ἔδωκεν ὅλα τῆς ἀγαπητῆς του. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Αἴσωπος, καὶ λέγει του· Ναὶ, ὅλα ἔμπροσθέν μου τὰ ἔφαγε. Καὶ ὁ Ξάνθος πάλιν· Καὶ τί ἔλεγεν, ὅταν τὰ ἔτρωγε; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· μεγάλας χάριτας εἶχε πρὸς ἐσένα, καὶ πολλὰ εὐχαρίστει. Ἡ δὲ γυναῖκα τοῦ Ξάνθου, διὰ μεγάλην συμφορὰν ἐπῆρε τὸ πρᾶγμα, διατὶ τῆς ἔλεγε πῶς ἔχει πρὸς τὸν ἄνδρα της ὀλιγώτερην ἀγάπην, παρὰ τὴν σκύλαν. Καὶ ἔλεγεν, ὅτι πλέον νὰ μὴ συνοικήσῃ μὲ τὸν ἄνδρα της, καὶ εἰσέβη μέσα εἰς τὴν κάμαραν καὶ ἔκλαιε. Τοῦ δὲ φαγοπότου παυσαμένου, οἱ σχολαστικοὶ φιλόσοφοι ἀνέφεραν ἀνάμεσόν των κάποια ζητήματα. Καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς φιλοσόφους λέγει, πότε θέλει γένη μεγάλη ταραχὴ εἰς τοὺς ἀνθρώπους; Καὶ ὁ Αἴσωπος στεκόμενος ἐξοπίσω λέγει· Ὁπότε σηκωθοῦν οἱ νεκροὶ νὰ γυρεύουν τὰ πράγματά τους. Καὶ οἱ σχολαστικοὶ εἶπον γελῶντες· φρόνιμος εἶναι ὁ νεοαγορασμένος τοῦτος. Ἄλλος πάλιν εἶπε· Διὰ ποίαν ἀφορμὴν τὸ πρόβατον συρόμενον πρὸς σφαγὴν, δὲν φωνάζει, καὶ ὁ χοῖρος φωνάζει; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· Ὅτι τὸ πρόβατον κατὰ τὴν συνήθειαν ὁποῦ ἔχει ἤγουν νὰ τὸ ἀρμέγουν, καὶ νὰ τὸ κουρεύουν, ἀκολουθεῖ σιωπῶντας, θαρρῶντας πῶς θέλουν νὰ τὸ ἀρμέξουν, ἢ νὰ τὸ κουρεύσουν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν φωνάζει· ὁ δὲ χοῖρος, οὔτε ἀρμέγεται, οὔτε κουρεύεται, καὶ ὡσὰν τὸν πιάσουν, διὰ τὸ κρέας του τὸν σύρνουν καὶ μὲ τὸ δίκαιόν του φωνάζει. Καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ Αἰσώπου, πάλιν οἱ σχολαστικοὶ ἐπαίνεσάν τον, καὶ πολλὰ τὸν εὐφήμησαν. Καὶ ὡσὰν ἐσηκώθησαν ἀπὸ τὴν τράπεζαν, ὁ Ξάνθος ἐπῆγεν εἰς τὸ σπήτιόν του, καὶ ἄρχισε νὰ συντυχαίνῃ τὴν γυναῖκά του, καθὼς ἦτο συνηθισμένος, καὶ ἐκείνη ἐδίωξέ τον, καὶ ἔστρεφεν ἀλλέως τὸ πρόσωπόν της, καὶ λέγει τον· μὴν ἔλθῃς

κοντά μου, μόνον δός μου τὴν προῖκά μου νὰ πηγαίνω, διατὶ ἀπὸ τώρα καὶ ἐμπρὸς δὲν θέλω σταματήσει μὲ ἐσένα· καὶ ἐσὺ σύρε νὰ χαϊδεύῃς τὴν σκύλαν, ὁποῦ τῆς ἔπεμψες τὰ φαγητά. Καὶ ὁ Ξάνθος θαυμάσας εἶπε· δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ νὰ μοῦ ἐφόρτωσε πάλιν τίποτε ὁ Αἴσωπος. Καὶ λέγει πρὸς τὴν γυναῖκα· Κυρία, ἐγὼ ἔπινα, καὶ σὺ μεθύεις; τίνος τὰ ἔστειλα τὰ φαγητά, ὄχι ἐσένα; Καὶ ἐκείνη εἶπεν· ὄχι, μὰ τὸν θεὸν τὸν Δία· δέν τα ἔπεμψες ἐμένα, μόνον τῆς σκύλας. Ὁ Ξάνθος ἔκραξε τὸν Αἴσωπον, καὶ λέγει του· τίνος ἔδωκες τὰ φαγητὰ ὁποῦ σοῦ ἔδωκα; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· τῆς ἠγαπημένης σου. Τότε λέγει ὁ Ξάνθος πρὸς τὴν γυναῖκα· τίποτε δὲν ἐπῆρες; Καὶ ἐκείνη εἶπεν, οὐδέν. Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· δὲν ὥρισες, αὐθέντα, νὰ τὰ δώσω τῆς ἀγαπημένης σου; καὶ ὁ Αἴσωπος ἔκραξε τὴν σκύλαν, καὶ λέγει τοῦ Ξάνθου· τούτη εἶναι ὁποῦ σὲ ἀγαπᾷ· ἡ δὲ γυναῖκα, ἂν καλὰ καὶ λέγει ὅτι σὲ ἀγαπᾷ, ἀλλὰ νὰ πονέσῃ ὀλίγον ἀπὸ τοῦ λόγου σου, ἀντιλογᾶταί σου, καὶ ὑβρίζει σε, καὶ φεύγει· ἀλλὰ τὴν σκύλαν, καλὰ καὶ ἂν τὴν δείρῃς, καὶ ἂν τὴν διώξῃς, καὶ πάλιν νὰ τὴν κράξῃς, παρευθὺς τὰ ἀλησμονᾷ ὅλα, καὶ ἔρχεται, καὶ σείει καὶ τὴν οὐράν της, καὶ περιχαίρεταί σε· ἀλλὰ ἔπρεπε λοιπὸν αὐθέντα νὰ μὲ εἰπῇς ὅτι τοῦτα τὰ φαγητὰ δός τα τῆς γυναικός μου, καὶ ὄχι τῆς ἠγαπημένης μου. Καὶ ὁ Ξάνθος εἶπε· βλέπεις, κυρά μου, πῶς δὲν εἶναι τὸ πταίσιμον ἐδικόν μου, ἀλλὰ αὐτουνοῦ ὅπου τὰ ἔφερεν; ἔχε οὖν ὑπομονὴν ἕως ὅτου νὰ εὕρω καιρὸν, νὰ τὸν δείρω. Καὶ ἐκείνη δὲν ἤθελε νὰ τὸ ἀκούσῃ, μόνον ἐσηκώθη κρυφὰ, καὶ ἔφυγε, καὶ ἐπῆγεν εἰς τοὺς γονεῖς της. Ὁ δὲ Αἴσωπος εἶπε· δέν σε τὸ εἶπα ἀληθινὰ, ὦ αὐθέντα, ὅτι περισσότερον σὲ ἀγαπᾷ ἡ σκύλα, παρὰ τὴν κυράν μου; Καὶ ὡσὰν ἀπέρασαν κἄμποσαις ἡμέραις, καὶ δὲν ἦλθεν, ἔπεμψεν ὁ Ξάνθος πρὸς αὐτὴν, διὰ νὰ τὴν φέρουν οἱ γονεῖς της εἰς τὸ σπήτιόν της, καὶ αὐτὴ δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ ἀκούσῃ. Ὁ δὲ Ξάνθος ἔπεσεν εἰς μεγάλην λύ-

πην, καὶ διαλογισμόν· καὶ ὁ Αἴσωπος λέγει πρὸς αὐτόν· μὴ λυπᾶσαι, αὐθέντα, ὅτι ἐγὼ νὰ τὴν κάμω νὰ ἔλθῃ καὶ χωρὶς μήνυμα. Καὶ τὸ πρωῒ ἐπῆρεν ἄσπρα, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ παζάρι καὶ ἀγόρασε χηνάρια, καὶ ὀρνίθια, καὶ ἄλλα τινὰ, ὁποῦ εἶναι ἐπιτήδεια διὰ φαγοπότια, καὶ περιπατῶντας ἐγύριζεν ἀπὸ σπήτιον εἰς σπήτιον, καὶ περνᾷ καὶ ἀπὸ τὸ σπήτιον ὁποῦ ἦτον ἡ κυρά του. Καὶ ἔκαμε πῶς δὲν γνωρίζει οὐδὲ ποσῶς ἐκεῖνο τὸ σπήτιον, καὶ ἐφώναξε καὶ ἐκεῖ μεγάλως, καὶ ἔλεγε· Ποῖος ἔχει νὰ πουλήσῃ φαγητὰ, ὁποῦ εἶναι ἐπιτήδεια εἰς γάμον; Ἕνας δὲ ἄνθρωπος τοῦ σπητίου τῆς κυρᾶς του ἐρώτησε τὸν Αἴσωπον, καὶ λέγει του· καὶ τί εἶναι ἐκεῖνο ὁποῦ γυρεύεις; καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν ὁ Ξάνθος ὁ φιλόσοφος αὔριον μέλλει νὰ στεφανωθῇ μὲ γυναῖκα. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος παρευθὺς ἀνέβη ἐπάνω, καὶ εἶπέ το τῆς γυναικὸς τοῦ Ξάνθου. Καὶ αὐτὴ ὡς τὸ ἤκουσε, παρευθὺς ἐσηκώθη μετὰ σπουδῆς, καὶ ἔδραμε καὶ ἐπῆγε καὶ εὑρίσκει τὸν Ξάνθον, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν· ἐγὼ, ὦ Ξάνθε, ἀκόμη ζῶ, καὶ σὺ θέλεις νὰ πάρῃς ἄλλην γυναῖκα; Καὶ οὕτως ἀπέμεινεν εἰς τὸ σπήτιον ἀπὸ συνεργείας τοῦ Αἰσώπου.

Μετὰ ἡμέρας τινὰς, ἐκάλεσεν ὁ Ξάνθος μαθητὰς εἰς γεῦμα, καὶ λέγει τοῦ Αἰσώπου· σύρε ψώνισον πᾶν καλὸν καὶ διαλεκτόν. Ὁ δὲ πηγαινάμενος ἔλεγεν εἰς τὸν ἑαυτόν του· ἐγὼ νὰ μάθω τὸν αὐθέντην μου, νὰ μὴ μιλῇ λωλά· καὶ ἐπῆγε καὶ ἀγόρασε γλώσσας χοιρινὰς, τὰς ἐμαγείρευσε καλῶς, καὶ τὰς ἐκάθισεν εἰς τὸ τραπέζι. Καὶ ἔφερε καθ' ἑνὸς γλῶσσαν ὀπτὴν μὲ τὴν σαλαμούραν. Οἱ δὲ φιλόσοφοι ἐπαίνεσαν τὸ πρῶτον φαγὶ, ὅτι ἦτο φιλοσοφικὸν, διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ὁποῦ εἶχεν ἡ γλῶσσα πρὸς τὸν λόγον. Καὶ πάλιν δεύτερον ὁ Αἴσωπος γλώσσας μαγειρευμένας προσέθηκε. Τοῦ δὲ Ξάνθου ἄλλο φαγητὸν ζητήσαντος, καὶ ἄλλου ἄλλο, ὁ Αἴσωπος πάντοτε γλώσσας ἔβγαλε, καὶ ὄχι ἄλλο. Καὶ οἱ φιλόσοφοι ἠγανάκτησαν, διατὶ ἄλλο φαγητὸν δέν τους ἔ-

διδε, μόνον γλώσσας. Καὶ εἶπον· ἕως πότε νὰ μᾶς φέρνῃς γλώσσας; ἡμεῖς ὅλην τὴν ἡμέραν τρώγοντες τὰς γλώσσας, ταῖς ἐδικαίς μας γλώσαις ἐπονέσαμεν. Καὶ ὁ Ξάνθος εἶπε μετὰ θυμοῦ· Αἴσωπε, δὲν ἔχεις ἄλλο φαγητόν; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· Οὐχί. Καὶ ὁ Ξάνθος εἶπε· δέν σε εἶπα, κατηραμένον ἀνθρωπάριον, νὰ ψωνίσῃς εἴτι καλὸν καὶ εὔμορφον; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· πολλὴν χάριν σοῦ ὁμολογῶ, διατὶ μὲ κατηγορεῖς ἔμπροσθεν εἰς σοφοὺς ἀνθρώπους. Καὶ τὶ θέλει γείνῃ καλλίτερον καὶ ἀγαθώτερον εἰς τὸν κόσμον, παρὰ τὴν γλῶσσαν τῶν ἀνθρώπων; διατί πᾶσα σοφία, καὶ πᾶσα παίδευσις, δὲν διδάσκεται δι' αὐτῆς; Καὶ δι' αὐτῆς δὲν δίδονται ὅλα τὰ χαρίσματα, σασμὴ νὰ πουλοῦν, νὰ ἀγοράζουν οἱ ἄνθρωποι, χαιρετίσματα, τραγούδια; δι' αὐτῆς γίνονται γάμοι, κτίζονται χώραις, ἄνθρωποι διασώζονται. Καὶ τί νὰ εἰπῶ; διὰ τῆς γλώσσης συνέστηκεν ὅλη μας ἡ ζωή· τὸ λοιπὸν ἄλλο καλλίτερον ἀπὸ τὴν γλῶσσαν εἶναι; Τοῦτο οὖν ἔκριναν οἱ φιλόσοφοι, ὅτι ὁ Αἴσωπος ὡμίλησε καλὰ, καὶ ὁ Ξάνθος ἔσφαλε. Καὶ ἐδιάβη ὁ καθ' εἷς εἰς τὸ σπήτιόν του. Τῇ δὲ ἄλλῃ ἡμέρᾳ, ἔρριχναν τὴν ἀφορμὴν οἱ σχολαστικοὶ ἐπὶ τὸν Ξάνθον· καὶ αὐτὸς ἔλεγεν, ὅτι δὲν ἔγεινε μὲ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τοῦ ἀχρείου δούλου ἦτο τὸ σφάλμα· ἀλλὰ σήμερον ἂν δὲν ἀλλάξῃ τὸν δεῖπνον, ἐγὼ ἔμπροσθέν σας θὰ διαλεχθῶ μὲ αὐτόν. Καὶ τότε πάλιν ἔκραξε τὸν Αἴσωπον, καὶ παραγγέλλει νὰ ψωνίσῃ εἴτι κακὸν καὶ ἄτυχον, διὰ νὰ δειπνήσουν οἱ σχολαστικοὶ μὲ αὐτόν. Ὁ δὲ Αἴσωπος μηδὲν φοβηθεὶς, πάλιν γλώσσας ἠγόρασε, καὶ ἡτοίμασεν αὐτάς. Καὶ ὅταν ἐκάθισαν, ἔφερέ τας εἰς τὸ μέσον, καὶ αὐτοὶ ἕνας τὸν ἄλλον ἔλεγον· Χοιρείαις πάλιν εἶναι ἡ γλώσσαις. Καὶ πάλιν μετ' ὀλίγον, γλώσσαις ἐτραπέζωσε. Τοῦ δὲ Ξάνθου πολλὰ κακὸν τοῦ ἐφάνη· καὶ λέγει· Αἴσωπε, τί εἶναι τοῦτο; δέν σου ἐπαράγγειλα νὰ ψωνίσῃς εἴτι ἄτυχον καὶ κακόν; Καὶ ὁ Αἴσωπος λέγει· ὦ αὐθέντα, καὶ τί ἄλλο εἶναι χειρότερον ἔξω ἀπὸ τὴν γλῶσσαν;

αἱ χῶραι δὲν χαλοῦσιν ἀπὸ τὴν γλῶσσαν; οἱ ἄνθρωποι δὲν σκοτώνονται δι' αὐτῆς; ὅλα τὰ ψεύματα καὶ ἡ βλασφημίαις καὶ ἡ ἐπιορκίαις δὲν γίνονται ἀπὸ τὴν γλῶσσαν; οἱ γάμοι, καὶ αἱ ἀρχαὶ δὲν χαλοῦσιν ἀπὸ τὴν γλῶσσαν; ἡ ζωή μας ὅλη, καὶ ὁ κόσμος δὲν εἶναι γεμᾶτος μυρία πλημμελήματα διὰ τὴν γλῶσσαν; Ταῦτα τοῦ Αἰσώπου λαλήσαντος, ἕνας ἀπ' ἐκείνους ὁποῦ ἐκάθητο, εἶπε πρὸς τὸν Ξάνθον· ἂν δὲν φυλαχθῇς καλὰ, τοῦτος θέλει εἶναι ἀφορμὴ νὰ σὲ ἐκβάλῃ ἀπὸ τὸν νοῦν σου· διότι κατὰ τὴν ὄψιν του εἶναι καὶ ἡ καρδία του. Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε πρὸς αὐτόν· φαίνεταί με, ὅτι εἶσαι κακότροπος ἄνθρωπος, καὶ σκανδαλοποιὸς, ἐπειδὴ σκανδαλίζεις αὐθέντην κατὰ τοῦ δούλου. Καὶ ὁ Ξάνθος, ἐπειδὴ εἶχεν ἐπιθυμίαν νὰ τὸν δείρῃ, λέγει τον· Κακὲ δοῦλε, ἐπειδὴ εἶπες τὸν φίλον μου πονηρὸν, θέλω νὰ μοῦ φέρῃς ἄνθρωπον ἀπονήρευτον καὶ ἄκακον. Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐβγῆκεν ὁ Αἴσωπος, καὶ ὑπάγει εἰς τὸν φόρον, καὶ ἔβλεπεν ἀνθρώπους πολλοὺς, ὁποῦ ἐπεριπατοῦσαν, καὶ ἐκεῖ βλέπει καὶ ἄνθρωπον, ὁποῦ ἐκάθητο εἰς ἕνα τόπον πολλὴν ὥραν, τὸν ὁποῖον ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του ὅτι νὰ ἦναι ἄνθρωπος ἀπερίεργος καὶ ἀπονήρευτος. Καὶ ἐπῆγε κοντά του καὶ λέγει του· ὁ αὐθέντης μου καλεῖ σε σήμερον νὰ ἔλθῃς νὰ γευθῇς μὲ ἐκεῖνον. Καὶ ἐκεῖνος ὁ ἄκακος δὲν εἶπεν, ἀπὸ τίνα καλεῖται εἰς τὸ γεῦμα. Ἐπῆγεν οὖν μὲ αὐτὸν εἰς τὸ σπήτιον, καὶ ἔτζι μὲ τὰ παλαιοενδύματα κατὰ πῶς ἦτο λασπωμένα, ἐπῆγε καὶ ἐκάθισε. Καὶ ὁ Ξάνθος ἠρώτησε· τίς εἶναι αὐτός; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· ὁ ἄκακος ἄνθρωπος. Ὁ δὲ Ξάνθος ἐπῆγε κρυφὰ εἰς τὴν γυναῖκά του, καὶ εἶπέν της ὅτι εἴτι τῆς εἰπῇ νὰ κάμῃ, διὰ νὰ εὕρῃ ἀφορμὴν νὰ δείρῃ τὸν Αἴσωπον. Εἶτα ἔμπροσθεν πάντων λέγει· Κυρία, βάλε νερὸν εἰς τὴν λεκάνην, καὶ πλῦνε τὰ ποδάρια τοῦ ξένου τούτου, βάλωντας εἰς τὸν νοῦν του, ὅτι ὁ ξένος θέλει εὐλαβηθῇ νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ τοῦ τὰ πλύνῃ, καὶ τότε νὰ δείρῃ τὸν Αἴσωπον. Ἡ δὲ γυναῖκα, ὡς ἔβαλε τὸ νερὸν εἰς

τὴν λεκάνην, ἐπῆγε νὰ πλύνῃ τοῦ ξένου τὰ ποδάρια καὶ ἐκεῖνος ὡς τὴν ἐγνώρισεν ὅτι εἶναι ἡ κυρία τοῦ σπητίου, εἶπε μέσα του· ἴσως θέλει νὰ μὲ τιμήσῃ, καὶ δι' αὐτὸ ἦλθε μὲ τὰ χέριά της νὰ πλύνῃ τὰ ποδάριά μου. Ἅπλωσε λοιπὸν τὰ ποδάριά του, καὶ λέγει, πλῦνον, κυρία μου. Ἔπειτα ἐκάθισεν. Ὁ δὲ Ξάνθος ὥρισε νὰ τοῦ δώσουν κρασίον νὰ πίῃ. Αὐτὸς δὲ πάλιν ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του, ὅτι αὐτοὶ ἔπρεπε νὰ πίουν πρῶτον, μὰ ἐπειδὴ ἔτζι τοὺς ἐφάνη, δὲν πρέπει μου νὰ τοὺς ἐξετάζω. Καὶ ἐπίασε τὴν κοῦπαν, καὶ ἔπιεν. Ὡς γοῦν ἐκάθισαν καὶ ἔτρωγαν, ἔδωκαν καὶ τοῦ ξένου φαγητὸν νὰ φάγῃ. Καὶ ὁ ξένος ἔτρωγέ το εὔνοστα. Ὁ δὲ Ξάνθος ἐκατηγόρει τὸν μάγειρον, πῶς δὲν ἄρτυσε καλὰ τὸ φαγητόν. Καὶ ὠνείδισε, καὶ ἔδειρέ τον. Καὶ ὁ ξένος πάλιν ἔλεγεν εἰς τὸν ἑαυτόν του, ὅτι τὸ φαγὶ εἶναι καλὰ καμωμένον, καὶ τίποτε δέν του λείπει· μὰ ἀνίσως καὶ θέλει ὁ οἰκοδεσπότης χωρὶς αἰτίαν νὰ δείρῃ τὸν δοῦλόν του, τί πρὸς ἐμέ; Τοῦ δὲ Ξάνθου ἀγανακτοῦντος πῶς ὁ ξένος δὲν περιεργάζεται τίποτε, πάλιν ὥρισεν ὁ Ξάνθος, καὶ ἔφεραν πλακόπηταις· ὁ δὲ ξένος, ἐπειδὴ ποτέ του δὲν ἔφαγε πήταις, ἐμάζωνεν αὐτάς, καὶ ἔτρωγέ τας ὡσὰν ψωμί. Ὁ Ξάνθος ἐκαταδίκαζε τὸν ψωμοποιόν, καὶ ἔλεγε πρὸς αὐτόν· διατί, κατηραμένε, δὲν ἔβαλες πιπέρι εἰς ταῖς πήταις; Καὶ ἐκεῖνος εἶπεν· Αὐθέντα, ἀνίσως εἶναι κάμμία πήτα ἄψητη ἢ καμένη, δεῖρέ με, εἰδὲ καὶ εἶναι κακὰ καμωμέναις, μὴ ρίπτῃς τὴν ἀφορμὴν εἰς ἐμένα, ἀλλὰ τῆς κυρᾶς μου. Ὁ δὲ Ξάνθος εἶπεν· ἐὰν τὸ ἔκαμεν αὐτὸ ἡ γυναῖκά μου, τώρα νὰ τὴν κατακαύσω ζωντανήν. Καὶ πάλιν κάμνει νεῦμα τῆς γυναικός του νὰ καμώνεται διὰ τὸν Αἴσωπον. Καὶ ὥρισε παρευθὺς νὰ φέρουν κλήματα εἰς τὸ μέσον. Καὶ ἀνάψαντες φωτίαν, ἐπίασαν τὴν γυναῖκά του, καὶ ἔφεράν την κοντὰ εἰς τὴν φωτίαν, καὶ ἔκαμε πῶς θέλει νὰ τὴν ρίψῃ εἰς τὴν στίαν, καὶ ἀνάμενε τὸν ξένον καὶ ἄκακον νὰ σηκωθῇ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ εἰς ἐκεῖνο ὁποῦ ἤθελε νὰ κάμῃ· ὁ δὲ ξένος

πάλιν ἐδιαλογίζετο μέσα του, λέγωντας· ὅτι χωρὶς ἀφορμὴν, τί εἶναι ὁποῦ ὀργίζεται τοῦτος; Εἶτα λέγει πρὸς αὐτόν· Αὐθέντα, ἂν ἦναι ὅτι θέλεις νὰ τὸ κάμῃς αὐτὸ, καρτέρησε ὀλίγον, νὰ ὑπάγω καὶ ἐγὼ νὰ φέρω τὴν γυναῖκά μου ἀπὸ τὸ χωράφιον, νὰ ταῖς καύσῃς καὶ ταῖς δύο ἀντάμα. Καὶ ὡς ἤκουσεν ὁ Ξάνθος ταῦτα, ἐθαύμασεν ἐπὶ τὴν ἁπλότητα τοῦ ἀνθρώπου, Εἶτα λέγει πρὸς τὸν Αἴσωπον· νὰ ἀληθινὰ ἄνθρωπος ἄκακος, καὶ ἀπονήρευτος· ἐνίκησάς με, Αἴσωπε, καὶ ἀληθινὸς εἶσαι. Καὶ ἀπ' ἐδῶ καὶ ἐκεῖθεν νὰ σοῦ δώσω τὴν ἐλευθερίαν σου.

Ἐπὶ τὴν αὔριον, ὥρισεν ὁ Ξάνθος τὸν Αἴσωπον, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ λουτρὸν, νὰ ἰδῇ ἂν ἦναι πολὺς λαὸς, διατὶ ἤθελε νὰ ὑπάγῃ νὰ λουσθῇ. Καὶ ὡς ἐπήγαινεν ὁ Αἴσωπος, ἀπάντησέ τον ὁ αὐθέντης τῆς χώρας, καὶ ὡσὰν τὸν ἐγνώρισε, πῶς εἶναι τοῦ Ξάνθου δοῦλος, ἐρώτησέ τον, ποῦ ὑπάγει; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· δὲν ἠξεύρω. Καὶ ὁ αὐθέντης ἐνόμισεν ὅτι τὴν ἐρώτησίν του δέν την ἐφρόντισε διὰ τίποτε. Καὶ ὥρισε νὰ τὸν βάλουν εἰς τὴν φυλακήν. Καὶ ὡς τὸν ἔσυρναν οἱ ὑπηρέται, νὰ τὸν ὑπάγουν εἰς τὴν φυλακὴν, ὁ Αἴσωπος ἐφώναξε, καὶ λέγει· Ὦ αὐθέντα, βλέπεις ὅτι καλὰ σοῦ ἀπηλογήθηκα· ἐμένα ἦτον ἡ στράτα μου νὰ ὑπάγω εἰς τὸ λουτρὸν, καὶ τώρα ὑπάγω εἰς τὴν φυλακήν· ἰδοὺ ὁποῦ δὲν ἤξευρα ποῦ ὑπάγω. Καὶ ὁ αὐθέντης ἐθαύμασεν εἰς τὸ ἕτοιμον τῆς ἀπολογίας, καὶ ἀπέλυσέ τον νὰ ὑπάγῃ. Ὁ δὲ Αἴσωπος ἦλθεν εἰς τὸ λουτρὸν, καὶ βλέπει πολλοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ λουτρόν. Καὶ βλέπει ἕνα λίθον εἰς τὸ ἔνδον τοῦ λουτροῦ, καὶ εἴτις ἔμβαινε, καὶ ἔβγαινεν, ἐσκόντευεν εἰς αὐτὸν καὶ ἔπιπτε. Καὶ ἐρχόμενος ἕνας νὰ λουσθῇ, καὶ βλέπωντας τὸν λίθον, τὸν ἐσήκωσε, καὶ ἔρριψέ τον παράμερα. Ὁ δὲ Αἴσωπος στρέψας πρὸς τὸν αὐθέντην του, λέγει· ἐὰν ὁρίσῃς, αὐθέντα, νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ λουτρὸν, τώρα εἶναι καιρός· διατὶ εἶδα μόνον ἕνα ἄνθρωπον. Καὶ ὁ Ξάνθος ἐκίνησε καὶ ἐπῆγε. Καὶ ὡς εἶδε τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ὁποῦ

ἐλούοντο εἰς τὸ λουτρὸν, λέγει πρὸς τὸν Αἴσωπον· τί εἶναι τοῦτο; δέν με εἶπες, πῶς εἶδες ἕνα ἄνθρωπον μόνον; Λέγει του ὁ Αἴσωπος· ἀληθῶς, ὦ αὐθέντα· καὶ λέγει του, βλέπεις ἐκεῖνον τὸν λίθον; αὐτὸς ὁ λίθος ἐκοίτετο ἔμπροσθεν εἰς τὴν θύραν τοῦ λουτροῦ. Καὶ ὅσοι ἔμβαινον, καὶ ἔβγαινον, ἐσκόντευαν εἰς αὐτὸν τὸν λίθον, καὶ ἔπιπτον. Καὶ τινὰς ἀπ' αὐτοὺς δὲν ἔκβαλεν αὐτὸν τὸν λίθον, μόνον ἕνας ἀπ' αὐτοὺς, πρὶν νὰ σκοντάψῃ, ἐσήκωσε τὸν λίθον καὶ ἐπαραμέρισέ τον· τὸ λοιπὸν μόνον ἕνα εἶδα πῶς ἔκαμεν ὡσὰν ἄνθρωπος, καὶ δι' αὐτὸ εἶπα τῆς αὐθεντείας σου, πῶς εἶδα μόνον ἕνα ἄνθρωπον. Καὶ ὁ Ξάνθος ὡς ἤκουσε τὸν λόγον αὐτὸν ἀπὸ τὸν Αἴσωπον, ἐθαύμασέ τον πολλά.

Ἄλλην φορὰν, ἐρχόμενος ὁ Ξάνθος ἀπὸ τὸ ἀναγκαῖον, ἀφ' οὗ ἔκαμε τὴν χρείαν του τὴν σωματικὴν, ἠρώτησε τὸν Αἴσωπον, καὶ λέγει· πῶς εἶναι τοῦτο, καὶ ὅταν κάμνουν οἱ ἄνθρωποι τὴν χρείαν τους, στρέφουν καὶ βλέπουν τὰ κόπριά τους; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· τὸν παλαιὸν καιρὸν ἕνας ἄνθρωπος χαροκόπος καὶ μεθυστὴς, μίαν φορὰν ἐκάθητο πολλὴν ὥραν καὶ ἔτρωγε καὶ ἔπινεν, εἶτα ἐσηκώθη ἀπὸ τὸ φαγοπότι καὶ ἐπῆγε χορτασμένος νὰ κάμῃ τὸ νερόν του, καὶ τόσον ἔκαμνεν, ὥστε ἔρριψε καὶ τὴν γνῶσίν του μαζὺ μὲ τὴν κοπρίαν του. Καὶ ἀπ' ἐκεῖνον λοιπὸν τὸν καιρὸν, φοβούμενοι καὶ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι, μήπως καὶ πάθουν τὰ ὅμοια, γυρίζουν καὶ βλέπουν τὰ κόπριά των. Ἀλλὰ σὺ, αὐθέντα, μὴ φοβᾶσαι, ὅτι δὲν ἔχεις τέτοια μυαλὰ, νὰ τὰ ἐβγάλῃς μὲ τὰ κόπριά σου.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἐγείνηκε κάλεσμα, καὶ ἐκάθισε καὶ ὁ Ξάνθος μὲ τοὺς ἄλλους φιλοσόφους, καὶ ὡς ἄρχισαν νὰ πίνουν γεμᾶτα, ἄρχισαν καὶ ἔλεγαν εἰς τὸ μέσον των παραβολάς. Καὶ τοῦ Ξάνθου ἀρχομένου φοβεῖσθαι· ὁ Αἴσωπος στεκόμενος ὀπίσω του, λέγει του· Αὐθέντα, ὁ Διόνυσος ἔχει τρεῖς κράσεις. Καὶ τὴν μὲν πρώτην, ἔχει τῆς γλυκύτητος· τὴν δὲ δευτέραν, τῆς μέθης· καὶ τὴν τρίτην, τῆς ἐντροπῆς.

τώρα καὶ σεῖς ἐπίετε, καὶ ἐχορτάσετε, καὶ λέγετε τοῦτα, καὶ ἐκεῖνα, καὶ τὰ ἐν χρήσει ἀφήκατε. Καὶ ὁ Ξάνθος εἶπε· τώρα ὁποῦ μεθοῦμεν, σιῶπα, καὶ ὕπαγε, συμβούλευε τοὺς νεκρούς. Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· ὀγλήγορα λοιπὸν θέλεις κάμῃ συντροφίαν τῶν νεκρῶν. Ἕνας δὲ ἀπὸ τοὺς σχολαστικούς, ὡς εἶδε τὸν Ξάνθον πολλὰ μεθυσμένον, λέγει πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, δύναται τινὰς ἄνθρωπος νὰ πίῃ τὴν θάλασσαν; Καὶ ὁ σχολαστικὸς εἶπεν· ἐὰν δὲν δυνηθῇς, τί νὰ ἦναι τὸ στοίχημά μας; Καὶ ὁ Ξάνθος εἶπεν· ὅλον μου τὸ σπήτιον νὰ βάλω· εὐθὺς ἔδωκαν τὰ δακτυλίδιά τους εἰς πίστωσιν, καὶ ἐβεβαίωσαν τὴν σύβασίν τους. Καὶ τότε μὲν ἀνεχώρησαν, τὴν δὲ ἄλλην ἡμέραν ἐξεγερθεὶς ὁ Ξάνθος ἀπὸ τοῦ ὕπνου, καὶ νιψάμενος τὸ πρόσωπόν του μόνον, βλέπει, καὶ λείπει τὸ δακτύλιόν του ἀπὸ τὸ δάκτυλόν του, καὶ ἠρώτα τὸν Αἴσωπον περὶ τοῦ δακτυλιδίου του. Ὁ δὲ Αἴσωπος λέγει του· δὲν ἠξεύρω· ἕνα μόνον ἠξεύρω, ὅτι ἔγεινες ξένος τοῦ σπητίου σου. Καὶ ὁ Ξάνθος εἶπε· διατί; τί ἔκαμα; καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· χθὲς ὁποῦ ἐμέθυσες, ἔβαλες στοίχημα ὅτι νὰ πίῃς τὴν θάλασσαν. Καὶ μέσα εἰς ταῖς ὁμολογίαις, ἔβαλες καὶ σημάδι τὸ δακτυλίδιόν σου. Ὁ Ξάνθος λέγει· καὶ πῶς ἆρα ἐγὼ νὰ δυνηθῶ νὰ κάμω πρᾶγμα ὁποῦ εἶναι ἄπιστον νὰ γείνῃ; ἀλλὰ τώρα σὲ παρακαλῶ, διατὶ γνωρίζω ὅτι ἔχεις μάθησιν, καὶ σύνεσιν, καὶ τέχνην εἰς πάντα, βοήθησόν μοι, διὰ νὰ δυνηθῶ νὰ λύσω τὰς ὁμολογίας. Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· ὅτι σὺ νὰ δυνηθῇς νὰ κάμῃς αὐτὸ ὁποῦ εἶπες, αὐτὸ εἶναι παντάπασιν ἀδύνατον· μὰ ἐγὼ νὰ κάμω νὰ λυθοῦν αἱ ὁμολογίαι. Τώρα λοιπόν, ὡσὰν σμίξετε σήμερον μαζύ, νὰ μὴ φοβηθῇς τίποτε, ἀλλ' ἐκεῖνο ὁποῦ εἶπες μεθυσμένος, λέγε το καὶ νηστικός. Καὶ παρευθὺς κέλευσον νὰ φέρουν στρώματα εἰς τὴν παραθαλασσίαν, καὶ νὰ βάλουν καὶ τραπέζιον, καὶ σκλάβους ἑτοίμους μὲ ποτήρια, διὰ νὰ σοῦ δίδουν τὸ θαλάσσιον ὕδωρ. Καὶ ὅταν ἴδῃς τὸν λαὸν νὰ μαζωχθοῦν, διὰ νὰ βλέπουν, σὺ κάθισε, καὶ ὅρισε νὰ

σοῦ γεμίσουν τὸ ποτῆρι ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Καὶ ὡσὰν τὸ πάρῃς εἰς τὰ χέριά σου, εἰπὲ εἰς ἐπήκοον πάντων, εἰπὲ καὶ ἐκείνου ὁποῦ κρατεῖ τὰς ὁμολογίας· τί συμφωνίαν ἔχομεν εἰς τὸ μέσον μας; Καὶ αὐτὸς θέλει σὲ ἀποκριθῇ, ὅτι ὡμολόγησες, νὰ πίῃς τὴν θάλασσαν, καὶ σὺ νὰ στραφῇς, καὶ νὰ εἰπῇς πρὸς τὸν λαόν· Ἄνθρωποι Σάμιοι, ἠξεύρετε καλὰ ὅτι πολλοὶ ποταμοὶ ἐμβαίνουν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγὼ ἔταξα νὰ πίω μόνον τὴν θάλασσαν, μὰ ὄχι καὶ τὰ ποτάμια ὁποῦ τρέχουν εἰς αὐτήν. Τὸ λοιπὸν αὐτὸς ὁ φιλόσοφος ὁποῦ ἐβάλαμεν στοίχημα, ἂς ὑπάγῃ πρῶτον νὰ στραγγίσῃ ὅλους τοὺς ποταμοὺς ὁποῦ ἐμβαίνουν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τότε ἐγὼ νὰ τὴν πίω. Ὁ Ξάνθος, ὡσὰν ἐκατάλαβε τὴν λύσιν ὁποῦ μέλλει νὰ γείνῃ, ἐχάρη πολλά. Καὶ παρευθὺς ἐπῆγε. Καὶ τοῦ λαοῦ συναχθέντος εἰς τὴν παραθαλασσίαν, διὰ νὰ ἰδοῦν τὸ τί μέλλει νὰ γείνῃ, ὁ Ξάνθος κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ Αἰσώπου, ὁποῦ τὸν ἐδίδαξεν, ἔτζι ἔκαμε, καὶ ἔτζι εἶπεν. Οἱ δὲ Σάμιοι, ὡς ἤκουσαν τοὺς λόγους τοῦ Ξάνθου, πολλὰ τὸν ἐπαίνεσαν, καὶ περισσὰ τὸν ἐθαύμασαν. Ὁ δὲ σχολαστικὸς κατὰ τῆς ὥρας ἔπεσε καὶ προσεκύνησε τὸν Ξάνθον, καὶ ὡμολόγησε πῶς ἐνικήθη, καὶ παρεκάλει τὸν Ξάνθον νὰ λύσῃ τὰ σύμφωνα. Ὁ δὲ Ξάνθος ἔλυσέ τα διὰ τὰς παρακαλέσεις τῶν Σαμίων. Καὶ ὅταν ἦλθεν εἰς τὸ σπήτιον, λέγει ὁ Αἴσωπος πρὸς τὸν Ξάνθον· ἐγὼ σήμερον ἐχάρισά σου ὅλον σου τὸν βίον· τὸ λοιπὸν ἄξιος εἶμαι νὰ τύχω ἐλευθερίας. Ὁ δὲ Ξάνθος ὕβρισέ τον, καὶ ἀπεδίωξέ τον, καὶ εἶπε· μὴ γὰρ ἐγὼ δέν το εἶχα εἰς τὸν νοῦν μου, νὰ τὸ κάμω αὐτό; ἀλλὰ ἔβγα ἀπὸ τὴν πόρταν, καὶ ἰδὲ, καὶ ἂν ἰδῇς δύο κουρούναις, νὰ μοῦ τὸ εἰπῇς, ὅτι καλὸν σημεῖον εἶναι αὐτό· εἰ δὲ καὶ ἰδῇς μίαν, εἶναι κακόν. Ὁ δὲ Αἴσωπος ἐβγῆκεν ἔξω, καὶ εἶδε δύο κουρούνας, καὶ ἐκάθουνταν ἐπάνω εἰς ἕνα δένδρον. Καὶ ἐσέβη μέσα καὶ εἶπε τοῦ Ξάνθου πῶς εἶδε δύο κουρούναις. Καὶ ὁ Ξάνθος ἐβγῆκε νὰ ἰδῇ, καὶ ὥστε νὰ ἐβγῇ, ἐπέταξεν ἡ μία, καὶ ἔφυ-

γε. Καὶ ὁ Ξάνθος, ὡς εἶδε τὴν μίαν, ἐφάνη του βαρὺ, καὶ λέγει του· δέν με εἶπες, κατηραμένε ἄνθρωπε, ὅτι εἶδες δύο; καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· δύο ἦτο, μὰ ἡ μία ἐπέταξε. Καὶ ὁ Ξάνθος εἶπε· μόνον τοῦτο σὲ ἔλειψεν, ὅτι νὰ μὲ γελᾷς καὶ ἐσύ. Καὶ εὐθὺς ὥρισε νὰ τὸν γυμνώσουν, καὶ νὰ τὸν δείρουν. Τοῦ δὲ Αἰσώπου ῥαβδιζομένου, ἦλθε κἄποιος, καὶ ἐκάλεσε τὸν Ξάνθον εἰς δεῖπνον. Καὶ ὁ Αἴσωπος ἀκόμη ῥαβδιζόμενος, ἐφώναξεν· Ἀλλοίμονον εἰς ἐμένα τὸν κακορροίζικον· ἐγὼ ὁποῦ εἶδα δύο κουροῦναις, δέρνομαι, καὶ ἐσὺ, ὁποῦ εἶδες μίαν μοναχὴν, ὑπάγεις νὰ τρώγῃς καὶ νὰ πίνῃς; θανατώσιμος γὰρ ἦτον ἡ ὀρνεοσκοπία, ὁποῦ εἶδα. Καὶ ὁ Ξάνθος τοῦ Αἰσώπου τὸ φρόνιμον θαυμάσας, ὥρισε νὰ μὴ τὸν δέρνουν πλέον.

Μετὰ ταῦτα φιλοσόφους καὶ ῥήτορας καλέσας ὁ Ξάνθος, ἐκέλευσε τὸν Αἴσωπον νὰ στέκῃ ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν, νὰ μὴν ἀφήσῃ τινὰ ἰδιώτην νὰ ἔμβῃ μέσα, ἀλλὰ μόνον σοφούς. Τὴν δὲ ὥραν τοῦ γεύματος, ἔκλεισεν ὁ Αἴσωπος τὴν πόρταν, καὶ αὐτὸς ἐκάθισεν ἀπὸ μέσα. Καὶ ὡς ἦλθεν ἕνας ἀπὸ τοὺς καλεσμένους ἐκτύπησε τὴν πόρταν. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Αἴσωπος ἀπὸ μέσα, καὶ εἶπε· τί σείει ὁ κύων; ἐκεῖνος ἐνόμισεν, ὅτι τὸν σκύλον εἶπε, καὶ ἐπῆγεν ὀπίσω μὲ μανίαν μεγάλην. Ἐρχόμενος δὲ ἕνας ἕνας, καὶ ἀκούοντες αὐτὸν τὸν λόγον, ἐπήγαιναν ὀπίσω ὀργιζόμενοι, νομίζοντες, ὅτι ὑβρίζονται ὑπὸ τοῦ Αἰσώπου. Ἕνας δὲ ἐξ αὐτῶν ἐπῆγε, καὶ ἐκτύπησε τὴν πόρταν. Καὶ ὁ Αἴσωπος ἀπεκρίθη, καὶ εἶπε· τί σείει ὁ κύων; Καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη· τὴν οὐρὰν, καὶ τὰ ὦτα. Καὶ ὁ Αἴσωπος, ὡς εἶδεν, ὅτι καλὰ ἀπηλογήθη, ἄνοιξέ τον, καὶ ἔφερέ τον εἰς τὸν αὐθέντην του, καὶ λέγει· οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς φίλους σου ἦλθε νὰ γευθῇ μὲ ἐσένα, εἰμὴ μόνον τοῦτος· καὶ ὁ Ξάνθος πολλὰ τὸ ἐλυπήθη, νομίζωντας πῶς τὸν ἐγέλασαν οἱ σχολαστικοί· καὶ τῇ ἐπαύριον ἐσυνάχθησαν πάντες οἱ φιλόσοφοι εἰς τόπον, ὅπου εἶχαν συνήθειαν νὰ συνομιλοῦν, καὶ ἐδικάζοντο πρὸς τὸν Ξάνθον,

λέγοντες· Ὦ διδάσκαλε, ὡς ὁμοιάζει, πάλιν ἐπιθυμεῖς νὰ μᾶς ἀναγελάσῃς ὡς καὶ τὴν χθὲς, καὶ μὲ ἀφορμὴν νὰ μᾶς ἀποδιώξῃς, καὶ ἐσὺ ἐντρεπόμενος, ἔστησας τὸν βρωμισμένον Αἴσωπον εἰς τὸν πυλῶνα νὰ μᾶς παραδιώξῃ, καὶ νὰ μᾶς λέγῃ σκύλους· καὶ ὁ Ξάνθος εἶπεν· ὄνειρον εἶναι αὐτὸ, ὁποῦ λέγετε, ἢ ἔξυπνοι τὸ ἐπάθετε; Καὶ ἐκεῖνοι εἶπον, δὲν ἐκοιμούμεσθεν, ἀλλὰ φανερὰ τὰ εἴδαμεν. Τότε κράζει τὸν Αἴσωπον καὶ λέγει τον μὲ ὀργήν· διὰ ποίαν ἀφορμὴν ἔστρεψας τοὺς φιλοσόφους μὲ ἀτιμίαν; Καὶ αὐτὸς εἶπε. Δέσποτα· δέν με ὥρισες νὰ μὴν ἀφήσω κανένα ἀπὸ τοὺς ἰδιώτας· καὶ ἀμαθεῖς νὰ ἔλθῃ μέσα, ἀλλὰ μόνον τοὺς σοφούς; Καὶ ὁ Ξάνθος εἶπε· Καὶ αὐτοὶ τί εἶναι; δὲν εἶναι ἀπὸ τοὺς σοφούς; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· οὐδὲ ὅλως μετέχουν μὲ τοὺς σοφούς· ἐπειδὴ αὐτοὶ ἐκτυποῦσαν τὴν πόρταν, καὶ ἐγὼ ἀπὸ μέσα τοὺς ἠρώτουν· Τί σείει ὁ κύων; Καὶ οὐδένας ἀπ' αὐτοὺς ἐγροίκησε τὸν λόγον· ἐγὼ λοιπὸν ὡς εἶδα, ὅτι εἶναι ἀμαθεῖς, δὲν ἄνοιξα νὰ ἔμβουν μέσα, μόνον τοῦτον, ὁποῦ ἐκατάλαβε τὸν λόγον, καὶ ἀπολογήθηκε σοφικά. Οὕτως οὖν ἀποκριναμένου τοῦ Αἰσώπου, ἔκριναν ὅλοι, ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη.

Καὶ μετὰ ἡμέρας τινὰς, ὁ Ξάνθος, ἀκολουθοῦντος καὶ τοῦ Αἰσώπου, ἐδιάβη εἰς τὰ μνήματα, καὶ ἀνεγίνωσκε τὰ γράμματα, ὁποῦ ἦσαν γραμμένα ἐπάνω εἰς τὰ μάρμαρα, καὶ εἶχε χαρὰν μεγάλην. Ὁ δὲ Αἴσωπος ἐπῆγεν εἰς μίαν λάρνακα, καὶ εἶδε τοῦτα τὰ στοιχεῖα· α, β, δ, ο, ε, θ, χ, καὶ ἔδειξέ τα τοῦ Ξάνθου, καὶ ἐρώτησέ τον ἂν τὰ γνωρίζῃ; Καὶ ἐκεῖνος εἶδέν τα καλούτζικα μὲ ἐπιμέλειαν· ἀλλ' οὐδὲ ποσῶς δὲν ἠμπόρεσε νὰ καταλάβῃ τὴν ἑρμηνείαν, τὸ τί λέγουν, καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· Δέσποτα, ἀνίσως καὶ ὑποδείξω σοι θησαυρὸν δι' αὐτῶν τῶν γραμμάτων, τί θὰ μὲ χαρίσῃς; Καὶ ὁ Ξάνθος εἶπεν· ἔχε θάρρος, ὅτι θέλεις πάρῃ τὴν ἐλευθερίαν σου, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ χρυσίου. Τότε ὁ Αἴσωπος ἐβγῆκεν ἀπὸ τὴν στήλην βήματα τέσσαρα, καὶ σκά-

ψας, εὑρῆκε τὸν θησαυρὸν, καὶ ἐπῆρέ τον, καὶ ἐπῆγέ τον τοῦ αὐθεντός του, λέγωντας οὕτω· δός μοι, αὐθέντα, ἐκεῖνο ὁποῦ μοῦ ἔταξες, ἐπειδὴ σοῦ ηὗρα τὸν θησαυρόν. Καὶ ὁ Ξάνθος εἶπε· νὰ μὴ ἰδῇς τὸ θέλημά σου, ἕως ἂν εἴπῃς μοι τὸ νόημα τῶν γραμμάτων· διατὶ ἐγὼ ἔχω κάλλιον νὰ μάθω αὐτὸ τὸ νόημα τῶν γραμμάτων, παρὰ τὸν θησαυρόν. Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· ἐκεῖνος ὅπου ἔκρυψεν ἐδῶ τὸν θησαυρὸν, ὡς σοφὸς ἄνθρωπος ὁποῦ ἦτον, ἐχάραξε τὰ γράμματα αὐτὰ, τὰ ὁποῖα λέγουν ἔτζι· τὸ α. ἀποϐὰς, τὸ β. βήματα, τὸ δ. τέσσαρα, τὸ ο. ὀρύξας, τὸ ε. εὑρήσεις, τὸ θ. θησαυρὸν, τὸ χ. χρυσίον. Καὶ ὁ Ξάνθος εἶπεν· ἐπειδὴ εἶσαι ἐπίϐουλος, καὶ πονηρὸς, νὰ μὴ πάρῃς τὴν ἐλευθερίαν σου. Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· ἐγὼ θέλω εἰπεῖ, ὦ αὐθέντα, νὰ δώσῃς τὸ χρυσίον τοῦ Βασιλέως τοῦ Βυζαντίου, διατὶ αὐτοῦ ἐφυλάγετο. Καὶ ὁ Ξάνθος εἶπε· Καὶ πόθεν τὸ γινώσκεις τοῦτο; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· τοῦτα τὰ γράμματα τὸ δηλοῦσιν, ἤγουν τὸ μὲν α. λέγει, ἀπόδος· τὸ β. Βασιλεῖ· τὸ δ. Διονυσίῳ· τὸ ο. ὄν· τὸ ε. εὗρες· τὸ θ. θησαυρόν· τὸ χ. χρυσίον. Καὶ ὁ Ξάνθος ἀκούσας, ὅτι τοῦ Βασιλέως εἶναι τὸ χρυσίον, λέγει τῷ Αἰσώπῳ· ἔπαρε τὸ ἥμισυ τοῦ χρυσίου, καὶ σιώπα. Καὶ ἐκεῖνος εἰπε· δέν με τὸ δίδεις ἐσὺ τώρα, ἀλλ' ἐκεῖνος, ὁποῦ ἔκρυψεν ἐδῶ τὸ χρυσίον, τοῦτο γὰρ λέγουσι τὰ γράμματα· τὸ α. ἀνελόμενοι· τὸ β. βαδίσαντες· τὸ δ. διέλεσθε· τὸ ο. ὄν· τὸ ε. εὕρετε· τὸ θ. θησαυρόν· τὸ χ. χρυσίου. Καὶ ὁ Ξάνθος λέγει· ἔλα γρήγορα εἰς τὸ σπήτιον διὰ νὰ μοιράσωμεν τὸν θησαυρὸν, νὰ πάρῃς καὶ τὴν ἐλευθερίαν σου. Καὶ λοιπὸν πηγαίνοντες εἰς τὸ σπήτιον, ὁ Ξάνθος φοβούμενος τὸ τοῦ Αἰσώπου πολύλαλον, ὥρισε νὰ τὸν βάλουν εἰς τὴν φυλακήν. Καὶ πηγαινάμενος ο Αἰσώπος εἰς τὴν φυλακὴν, λέγει πρὸς τὸν Ξάνθον· αὐτὰ εἰναι τὰ ταξίματα τῶν φιλοσόφων; ὄχι μόνον δὲν παίρνω τὴν ἐλευθερίαν μου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν φυλακὴν ὥρισες νὰ μὲ βάλουν; Ὁ δὲ Ξάνθος ὡς ἤκουσε ταῦτα, ὥρισε νὰ τὸν ἀπολύσουν, εἶτα

λέγει πρὸς αὐτόν· πολλὰ καλῶς λέγεις, διὰ νὰ εὕρῃς τὴν ἐλευθερίαν σου· ἀλλὰ ἂν σε ἐλευθερώσω, μεγάλος κατήγορός μου θέλεις γείνῃ. Ὁ δὲ Αἴσωπος εἶπεν· Εἴτι κακὸν ἔχεις νὰ μοῦ κάμῃς, κάμε το· διατὶ χωρὶς ἄλλο, καὶ στανικῶς σου ἐλευθερῶσαί με θέλεις.

Κατὰ δὲ τοὺς καιροὺς ἐκείνους, συνέπεσέ τι κακὸν εἰς τὴν Σάμον. Ἔκαμναν αὐτοὶ μίαν ἑορτὴν καὶ ἦτον ὅλος ὁ λαὸς συναθροισμένος. Τότε αἰφνίδια κατέβη ἕνας ἀετὸς, καὶ ἁρπάσας τὸ αὐθεντικὸν δακτυλίδιον, ἔρριψέ το εἰς τὸν κόλπον ἑνὸς δούλου. Καὶ οἱ Σάμιοι ἰδόντες αὐτὸ, ἐτρόμαξαν, καὶ εἰς πολλὴν ἔννοιαν ἔπεσαν διὰ τὸ σημεῖον αὐτό. Καὶ συναχθέντες ὅλοι εἰς ἕνα τόπον, ἐπαρακαλοῦσαν τὸν Ξάνθον, ὡσὰν πρῶτος ὁποῦ ἦτον τῆς χώρας, καὶ φιλόσοφος, νὰ τοὺς φανερώσῃ τὴν ἔννοιαν τοῦ σημείου. Ὁ δὲ Ξάνθος μὴ ἀγροικῶντας τίποτε, ἐζήτησε καιρόν. Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ σπήτιόν του, πολλὰ ὀλιγόψυχα, εἰς λύπην ἐβυθίζετο· διατὶ δὲν ἐνόει, τί νὰ διακρίνῃ εἰς τὸ σημεῖον αὐτό. Ὁ δὲ Αἴσωπος γνωρίσας τὴν λύπην τοῦ Ξάνθου, ἦλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπε· διὰ ποίαν ἀφορμὴν εἶσαι, ὦ αὐθέντα, στενοχωρούμενος; εἰπέ μοι τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ἄφες τὴν λύπην. Αὔριον γὰρ σύρε εἰς τὸ παζάρι, καὶ εἰπὲ τοῖς Σαμίοις· ἐγὼ μὲν οὔτε σημεῖα νὰ διαλύω ἐπαιδεύθηκα, οὔτε νὰ μαντεύωμαι, οὔτε νὰ ὀνειροσκοπῶ, μὰ ἔχω σκλάβον, ὁποῦ ἔχει μάθησιν εἰς αὐτὰ, καὶ αὐτὸς νὰ σᾶς λύσῃ τὸ ζήτημα, καὶ ἐὰν ἐγὼ ἐπιτύχω τῆς λύσεως, ὦ δέσποτα, ἐσὺ θέλεις ἔχει τὴν δόξαν, ὁποῦ ἔχεις τοιοῦτον δοῦλον· εἰδὲ καὶ ἀστοχήσω, ἐδική μου θέλει ἀπομείνῃ ἡ ἐντροπή. Πιστεύσας οὖν ὁ Ξάνθος τοῦ Αἰσώπου, ἐπὶ τὴν αὔριον πηγαίνωντας εἰς τὸ θέατρον, καὶ στὰς εἰς τὸ μέσον κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ Αἰσώπου, εἶπε τῶν ἐρχομένων ἐκεῖνα ὁποῦ τοῦ εἶπεν ὁ Αἴσωπος. Ἐκεῖνοι δὲ εὐθέως παρεκάλουν τὸν Ξάνθον νὰ καλέσῃ τὸν Αἴσωπον. Ἐλθόντος δὲ τοῦ Αἰσώπου, καὶ σταθέντος εἰς τὸ μέσον, οἱ Σάμιοι ὡς εἶδον τὸ πρόσωπόν του, ἀναγελαστικὰ ἐφώνουν· Τοῦτο τὸ

πρόσωπον νὰ διαλύσῃ σημεῖον! μά, ἂς ἀφοκραστοῦμεν, ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ ἀκούσωμεν τίποτε ἀπὸ τοῦ ἐντροπιασμένου τούτου προσώπου. Καὶ ὁ Αἴσωπος ἔσεισε τὸ χέρι του, καὶ ἐζήτησε νὰ γείνῃ σιωπή. Καὶ τότε λέγει· Ἄνδρες Σάμιοι, τί μοῦ γελᾶτε τὴν ὄψιν; δὲν πρέπει νὰ βλέπετε εἰς τὴν ὄψίν, ἀλλὰ εἰς τὴν καρδίαν, καὶ εἰς τὸν νοῦν· διατὶ πολλαῖς φοραῖς καὶ εἰς τὴν ἄσχημον μορφὴν, ἀγαθὸν νοῦν δίδει ἡ φύσις· ἢ τὴν ἔξωθεν ὄψιν τῆς κανάτας βλέπετε, καὶ τὴν ἔσωθεν γλυκύτητα τοῦ οἴνου δὲν βλέπετε; Ταῦτα ὡς ἤκουσαν οἱ Σάμιοι ἀπὸ τὸν Αἴσωπον, εἶπον· Αἴσωπε, εἴτι ἠμπορέσῃς νὰ συντύχῃς διὰ τὴν χώραν, σύντυχε. Καὶ ὁ Αἴσωπος μετὰ παρρησίας εἶπεν· Ἄνδρες Σάμιοι, ἐπειδὴ τὸ ῥιζικὸν εἶναι φιλόνεικον, δόξης ἀγῶνα ἔβαλεν ἀναμέσον δούλου καὶ δεσπότου. Καὶ ἐὰν εὑρεθῇ ὁ δοῦλος ὑποκάτω τοῦ αὐθεντός του, μαζώξῃ θέλει ῥαβδίσματα· εἰ δὲ καὶ ὁ δοῦλος φανῇ καλλίτερος παρὰ τὸν αὐθέντην, πάλιν ῥαβδιαῖς θέλει χορτάσει. Ἐὰν δὲ σεῖς θελήσετε νὰ μὲ ἐλευθερώσετε, ἐγὼ τώρα νὰ σᾶς εἰπῶ χωρὶς φόβον αὐτὸ ὁποῦ ζητεῖτε. Τότε ὁ λαὸς ἐφώναξεν μὲ μίαν φωνὴν πρὸς τὸν Ξάνθον· ἐλευθέρωσε τὸν Αἴσωπον δι᾽ ἀγάπην τῶν ἀνθρώπων τῆς Σάμου, καὶ χάρισε τὴν ἐλευθερίαν του, διὰ τὴν ἀγάπην τῆς χώρας μας. Ὁ δὲ Ξάνθος οὐκ ἤθελεν. Ὁ δὲ αὐθέντης τῆς χώρας εἶπε· Ξάνθε, ἐὰν σὺ δὲν θελήσῃς νὰ ὑπακούσῃς τοῦ λαοῦ, ἐγὼ τούτην τὴν ὥραν τὸν Αἴσωπον κάμνω τον ἐλεύθερον, καὶ θέλει εἶναι καὶ αὐτὸς ὅμοιος εἰς τὴν ἐλευθερίαν ὡσὰν καὶ ἐσένα. Τότε ὁ Ξάνθος ἔδωκε καὶ στανικῶς του τοῦ Αἰσώπου τὴν ἐλευθερίαν του, καὶ ἐπληρώθη ὁ λόγος τοῦ Αἰσώπου, ὁποῦ εἶπεν, ὅτι καὶ στανικῶς σου θέλεις μὲ ἐλευθερώσει. Ὁ Αἴσωπος λοιπὸν, ὡς ἔτυχε τῆς ἐλευθερίας, ἐστάθη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν· Ἄνδρες Σάμιοι, ὁ μὲν ἀετὸς, ὡς γνωρίζετε, εἶναι βασιλεὺς τῶν πουλίων· ὅτι δὲ στρατηγοῦ τὸ δακτυλίδιον ἁρπάσας, ἀφῆκεν εἰς δούλου κόλπον, τοῦτο θέλει νὰ δείξῃ, ὅτι τῶν βασιλέων ὁποῦ εἶναι τώρα, ἕνας ἀπ᾽

αὐτοὺς βούλεται νὰ δουλώσῃ τὴν ἐλευθερίαν σας, καὶ τοὺς βεβαιωμένους νόμους νὰ τοὺς δείξῃ ἀκύρους. Ταῦτα ὡς ἤκουσαν οἱ Σάμιοι καταπολλὰ ἐλυπήθησαν, καὶ δὲν ἀπέρασε πολὺς καιρός, καὶ γράμματα ἦλθαν ἀπὸ τοῦ βασιλέως Κροίσου τῶν Λυδῶν εἰς τοὺς Σαμίους, ὁρίζοντα ὅτι ἀπὸ τώρα νὰ πληρώνουν χαράτζιον, εἰ δὲ καὶ δὲν πείθονται, νὰ εἶναι ἕτοιμοι εἰς πόλεμον. Καὶ οἱ Σάμιοι ἰδόντες τὰ γράμματα τοῦ βασιλέως, ἐφοβήθησαν σφόδρα, καὶ ἔδωκαν μίαν βουλὴν ὅλοι, ὅτι νὰ δουλωθοῦν εἰς τὸν Κροῖσον· λοιπὸν ἐβάλασι βουλὴν νὰ ἐρωτήσωσι τὸν Αἴσωπον. Καὶ ἐκεῖνος ἐρωτηθείς, εἶπεν· ἐπειδὴ οἱ πρῶτοί σας ἔδωκαν βουλὴν νὰ ὑποτάσσωνται μὲ χαράτζιον εἰς τὸν βασιλέα Κροῖσον, ἐγὼ δὲν ἠξεύρω, τί νὰ σᾶς συμβουλεύσω. Ἀλλὰ ἔχω λόγον νὰ εἰπῶ πρὸς ἐσᾶς, καὶ θέλετε γνωρίσει τὸ συμφέρον σας· ἡ τύχη ἔδειξε δύο στράταις εἰς τὴν ζωήν, μίαν τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἔχει τὴν ἀρχὴν κακοπέραστην, τὸ δὲ τέλος, ἴσον, καὶ τὴν ἄλλην τῆς δουλοσύνης, τῆς ὁποίας ἡ ἀρχὴ εἶναι καθάρια, καὶ καλοπεριπάτητη, τὸ δὲ τέλος αὐτῆς, κόποι πολλοί. Αὐτὰ ὡς ἤκουσαν οἱ Σάμιοι, ἐφώναξαν μεγάλως· Ἡμεῖς εἴμεθα ἐλεύθεροι τώρα, καὶ σκλάβοι δὲν θέλομεν νὰ γείνωμεν θεληματικῶς. Καὶ παρευθὺς μετὰ ἔχθρας ἐδίωξαν τὸν μαντατοφόρον. Ὁ δὲ Κροῖσος ταῦτα μαθών, ἐβουλήθη νὰ κινήσῃ πόλεμον κατὰ τῶν Σαμίων. Ὁ δὲ μαντατοφόρος εἶπε ταῦτα πρὸς τὸν βασιλέα· δὲν ἠμπορεῖς νὰ δουλώσῃς τοὺς Σαμίους, ἕως ὁποῦ εἶναι ὁ Αἴσωπος μὲ αὐτούς, νὰ τοὺς συμβουλεύῃ· δύνασαι δὲ μᾶλλον, ὦ βασιλεῦ, νὰ πέμψῃς μαντατοφόρους, νὰ ζητήσῃς ἐξ ἐκείνων τὸν Αἴσωπον, καὶ νὰ τοὺς τάξῃς, νὰ τοὺς χαρίσῃς ἀντὶ τοῦ Αἰσώπου ἄλλα χαρίσματα, καὶ νὰ τοὺς ἀφήσῃς καὶ ἀπὸ τὸ χαράτζιον ὁποῦ τοὺς γυρεύεις, νὰ σοῦ δώσουν κάποιον μέρος, καὶ τότε θέλεις τοὺς φέρῃ εἰς τὸ θέλημά σου. Καὶ ὁ βασιλεὺς παρευθὺς ἀπέστειλε πρέσβυν, καὶ ἐγύρευε τὸν Αἴσωπον. Οἱ δὲ Σάμιοι ἔδωκαν βουλὴν νὰ τὸν δώσουν. Καὶ ὁ Αἴσωπος, ὡς τὸ ἔμαθεν, ἦλθε

καὶ ἐστάθη εἰς τὸ μέσον τοῦ παζαρίου, καὶ λέγει· Ἄνδρες Σάμιοι, νὰ ἠξεύρετε, ὅτι ἐγὼ ἀπὸ πολλοῦ τὸ ἔχω εἰς χαρὰν νὰ ὑπάγω εἰς τὰ ποδάρια τοῦ βασιλέως, μὰ θέλω νὰ σᾶς εἰπῶ ἕνα μῦθον. Τὸν καιρὸν ὁποῦ ἦσαν ὁμόφωνα τὰ ζῶα, πόλεμον εἶχαν οἱ λύκοι μὲ τὰ πρόβατα· τῶν δὲ σκύλων βοηθούντων τὰ πρόβατα, οἱ λύκοι ἔπεμψαν μαντατοφόρον πρὸς τὰ πρόβατα, ὅτι ἂν θέλουν νὰ κάμουν ἀγάπην, καὶ νὰ περνοῦν εἰρηνικὰ, καὶ νὰ μὴ φοβοῦνται κἀνένα πόλεμον, μόνον νὰ τοὺς δώσουν τοὺς σκύλους· Τὰ δὲ πρόβατα ἀπὸ ἀγνωσίαν τους ἔδωκαν τοὺς σκύλους, καὶ οἱ λύκοι λαβόντες τοὺς σκύλους διεμέρισαν, καὶ κατέφαγαν αὐτούς· καὶ τότε ἐν εὐκολίᾳ ἔφαγαν καὶ τὰ πρόβατα. Οἱ δὲ Σάμιοι τὸν μῦθον νοήσαντες ἠθέλησαν νὰ κρατήσουν τὸν Αἴσωπον. Ἀλλ' ὁ Αἴσωπος οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ μὲ τὸν ἀποκρισάριον ἐπῆγε πρὸς τὸν βασιλέα Κροῖσον.

Ὡς ἔφθασεν εἰς τὴν Λυδίαν, ἦλθε καὶ ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς τὸν εἶδεν ἀγανάκτησε, καὶ λέγει· Ἴδε, ποταπὸν ἀνθρωπάριον μὲ ἐμπόδισε, καὶ δὲν μὲ ἄφηκε νὰ δουλώσω τόσον μεγάλον νησίον. Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· Μεγαλώτατέ μου βασιλέα, ἐγὼ οὔτε μὲ βίαν, οὔτε μὲ δυναστείαν ἦλθα πρὸς τὴν βασιλείαν σου, ἀλλὰ μὲ τὰ θέλημά μου ἦλθα· ἀλλὰ παρακαλῶ σε, ἄκουσέ μου ὀλίγον. Ἄνθρωπός τις μαζώνωντας ἀκρίδας, ἐπίασε καὶ ἕνα τζίτζικα, καὶ ἐπειδὴ ἤθελε νὰ σκοτώσῃ ταὶς ἀκρίδες, ἤθελε νὰ σκοτώσῃ καὶ τὸν τζίτζικα. Καὶ ἐκεῖνος εἶπεν· ἄνθρωπε, μή με σκοτώσῃς ἄδικα διατὶ ἐγὼ οὔτε στάχυν βλάπτω, οὔτε ἄλλην ζημίαν κάμνω· μόνον πῶς ἔχω τὴν φωνὴν, καὶ κελαδῶ, καὶ κάμνω τοὺς στρατοκόπους καὶ χαίρονται· τὸ λοιπὸν εἰς ἐμένα ἄλλο δὲν εὑρίσκεις, πάρεξ τὴν φωνήν. Καὶ ὡς ἤκουσε ταῦτα, ἀπόλυσε τὸν τζίτζικα, καὶ ἔφυγε. Λοιπὸν καὶ ἐγὼ, ὦ βασιλεῦ, τῶν σῶν ποδῶν ἅπτομαι, καὶ μή με φονεύσῃς ἄδικα, διατὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι τοιοῦτος, νὰ κάμω τινὸς κακὸν, ἀλλὰ τὸ κορμὶ τοῦτο τὸ μικρὸν συντυχαίνει

λόγον ἀνδρειωμένον. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας ταῦτα ἐθαύμασε, καὶ ἐλυπήθη καὶ λέγει τον· Αἴσωπε, οὐκ ἐγὼ σοῦ χαρίζω τὴν ζωήν, ἀλλ' ἡ μοῖρά σου. Καὶ λοιπὸν εἴτι θέλεις, ζήτησε, καὶ θέλεις τὸ λάβει. Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· Παρακαλῶ σε, βασιλεῦ, νὰ κάμῃς ἀγάπην μὲ τοὺς Σαμίους. Καὶ λέγει ὁ βασιλεύς· ἂς εἶναι ἀγάπη, καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν εὐχαρίστει αὐτὸν μεγάλως. Καὶ τοὺς μύθους ὁποῦ ἔκαμνε, ὁποῦ φαίνονται ἕως τὴν σήμερον ἔδωκέν τους τοῦ βασιλέως, καὶ ἐπῆρε γράμματα ἀπὸ τὸν βασιλέα πρὸς τοὺς Σαμίους, ὅτι ἕνεκεν τοῦ Αἰσώπου ἔκαμεν ἀγάπην μὲ αὐτούς. Καὶ ἔδωκέ του ὁ βασιλεὺς πολλὰ χαρίσματα, καὶ πλεύσας πάλιν ἦλθεν εἰς τὴν Σάμον. Οἱ δὲ Σάμιοι ἰδόντες αὐτὸν ἔκαμάν του θυσίαν, καὶ χορὸν ἔστησαν, καὶ πολλαὶς καὶ μεγάλαις χαραὶς τοῦ ἔκαμαν. Καὶ ἐκεῖνος ἀνέγνωσε τὰ γράμματα τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπέ τους ὅτι διὰ τὴν ἐλευθερίαν, ὁποῦ ἔκαμεν ὁ λαὸς τῆς Σάμου εἰς αὐτόν, ἔκαμέ τους καὶ αὐτὸς τὴν ἐλευθερίαν ταύτην.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἔφυγεν ἀπὸ τὸ νησίον τῆς Σάμου, καὶ περιπατῶν ἐγύρισε τὸν κόσμον, καὶ ἐδιαλέγετο μὲ τοὺς φιλοσόφους. Λοιπὸν ἔφθασεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, καὶ τὴν αὐτοῦ σοφίαν δειξάμενος, ἔγεινε μέγας ἐμπρὸς εἰς τὸν βασιλέα Λυκῆρον. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν εἴχασιν οἱ βασιλεῖς ἀγάπην ἀνάμεσόν τους, καὶ διὰ γραφῆς ἐπέμπασιν ἕνας τὸν ἄλλον, διὰ νὰ ἔχωσι χαρὰν ἀπὸ τῶν σοφιστικῶν παραβολῶν, τῶν ὁποίων εἴτις ἔθελε ταὶς διαλύσῃ, ἔπαιρνε χαράτζιον ἀπ' ἐκεῖνον, ὁποῦ ἔγραφε τὰ λόγια· εἰδὲ καὶ δέν το ἐννοοῦσαν, ἔδιδαν ἐκεῖνοι ὁμοίως ἄλλο τόσον τέλος. Ὁ δὲ Αἴσωπος, ὡς ἦτον μὲ τὸν Λυκῆρον τὸν βασιλέα, ἔπεμπε διὰ τοῦ Λυκήρου ἕτερα νοήματα πρὸς τοὺς ἄλλους βασιλεῖς, τὰ ὁποῖα νοήματα δέν τα ἐκατανοοῦσαν νὰ τὰ διαλύσουν, καὶ ἔπερνεν ὁ βασιλεὺς Λυκῆρος πολὺ χαράτζιον ἀπ' αὐτούς. Ὁ δὲ Αἴσωπος ἐπειδὴ δὲν ἔκαμε παιδί, ἐπῆρεν ἕνα ψυχοπαῖδι εὐγενικὸν Ἔννον τὸ ὄνομά του, καὶ ὡς γνήσιόν του υἱὸν ἐ-

πῆγε, καὶ ἐπαράστησέ τον εἰς τὸν βασιλέα ἐμπρός. Μετὰ δὲ ὀλίγον καιρὸν, τοῦ Ἔννου εἰς τὴν παλλακὴν τοῦ Αἰσώπου ἁμαρτήσαντος, ὁ Αἴσωπος ὡς τὸ ἐδιανόησεν, ἐβούλετο νὰ τὸν διώξῃ, ὁ δὲ Ἔννος, ὡς εἶδεν, ὅτι ἔπεσεν εἰς ὀργὴν τοῦ αὐθεντός του, ἔγραψε γραφὴν πλαστὴν ὡς ἀπὸ τὸν Αἴσωπον πρὸς ἐκείνους, ὁποῦ ἔπεμπαν τέλος πρὸς τὸν Λυκῆρον, ὅτι ἕτοιμος εἶναι νὰ βοηθήσῃ ἐκείνων μᾶλλον, ἢ τοῦ Λυκήρου, καὶ ἔδωκε την τοῦ βασιλέως βουλλωμένην μὲ τὰ δακτυλίδι τοῦ Αἰσώπου. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς εἶδε τὸ γράμμα τοῦ Αἰσώπου καὶ τὴν βοῦλλάν του, ἐπίστευσε, καὶ ὀργὴν ἀσυμπάθητον ἔλαβε κατὰ τοῦ Αἰσώπου, καὶ παρὰ χρῆμα ὥρισεν ἕνα του ἄνθρωπον, ὀνόματι Ἕρμιππον, νὰ φονεύσῃ χωρὶς ἐξέτασιν ὡς προδότην τὸν Αἴσωπον. Ὁ δὲ Ἕρμιππος ἦτο φίλος τοῦ Αἰσώπου καὶ ἔδειξε τὴν φιλίαν του· διότι ἐπῆρε καὶ ἔκρυψέ τον εἰς ἕνα μνῆμα, διὰ νὰ μὴν τὸν ἠξεύρῃ τινὰς, καὶ ἐκεῖ τὸν ἔτρεφε κρυφά. Καὶ ὁ Ἔννος δὲ τοῦ βασιλέως προστάξαντος ἔλαβεν ὅλην τὴν ἐξουσίαν νὰ κυριεύσῃ ὅλον τὸν βίον τοῦ Αἰσώπου. Μετὰ δέ τινα χρόνον ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ὁ Νεκτεναβὸς, ὡς ἔμαθεν, ὅτι ὁ Αἴσωπος ἀπέθανεν, εὐθὺς ἔπεμψε πρὸς τὸν Λυκῆρον ἐπιστολήν, ὅτι νὰ τοῦ στείλῃ μαστόρους, κτιστάδες, νὰ τοῦ κτίσουν ἕνα πύργον, καὶ μήτε εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ ἐγγίζῃ μήτε εἰς τὴν γῆν, καὶ νὰ τοῦ ἀποκρίνεται εἰς ὅσα τὸν ἐρωτήσῃ. Καὶ ἐὰν τὰ κάμῃ αὐτὰ, νὰ τοῦ δίδῃ χαράτζι, εἰδὲ νὰ τοῦ δίδῃ ἐκεῖνος ταῦτα. Καὶ ὡς ἀνέγνωσεν ὁ Λυκῆρος τὴν ἐπιστολὴν, πολλὴ λύπη τὸν ἐπερίλαβεν, ὅτι οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς φίλους του δὲν ἐδυνήθη νὰ καταλάβῃ τὸ νόημα τοῦ πύργου. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἔλεγεν, ὅτι ἔχασε τὸν στύλον τῆς βασιλείας του τὸν Αἴσωπον. Ὁ δὲ Ἕρμιππος, ὡς ἔμαθε τὴν λύπην τοῦ βασιλέως, ὁποῦ εἶχε διὰ τὸν Αἴσωπον, ἔρχεται εἰς τὸν βασιλέα καὶ λέγει του· Μὴ λυπᾶσαι, ὦ βασιλεῦ, ὅτι ὁ Αἴσωπος ζῇ. Ἐγὼ ἠξεύρωντας τὴν βασιλείαν σου, πῶς θέλεις μετανοήσει ὕστερα νὰ τὸν γυρεύῃς, δὲν τὸν ἐσκότωσα. Ὁ

δὲ βασιλεὺς ἀκούσας, ὅτι ὁ Αἴσωπος ζῇ, μεγάλως ἐχάρη καὶ παρευθὺς ἔστειλε καὶ ἔφεράν τον ἀραχνιασμένον καὶ μουχλιασμένον ἔμπροσθέν του. Καὶ ὡς τὸν εἶδεν ὁ βασιλεύς, ἐδάκρυσε καὶ ὥρισε νὰ τὸν λούσουν, καὶ νὰ τὸν πλύνουν, καὶ νὰ τὸν ἀλλαξοφορέσουν. Καὶ ὁ Αἴσωπος μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσε τοῦ βασιλέως, δι' ἐκεῖνα ὁποῦ ἐκατηγορήθη ὑπὸ τοῦ Ἔννου, ὅτι ψευδῶς τὰ ἔκαμε. Καὶ ὁ βασιλεὺς μέλλωντας νὰ τὸν καταδικάσῃ εἰς θάνατον, ὁ Αἴσωπος ἐγύρευσέ του συμπάθειον. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἔδωκε τοῦ Αἰσώπου τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Νεκτεναβοῦ νὰ τὴν ἀναγνώσῃ. Καὶ αὐτὸς ἀναγινώσκωντας τὴν ἐπιστολὴν ἐγνώρισε τὴν λύσιν τοῦ νοήματος, καὶ ἐμικρογέλασε, καὶ παρευθὺς ὥρισε νὰ τοῦ στείλουν ἀντιγραφήν. Ὡσὰν περάσῃ ὁ χειμῶνας, νὰ στείλῃ νὰ κτίσῃ τὸν πύργον, καὶ νὰ τοῦ ἀποκριθῇ εἰς ὅσα τὸν ἐρωτήσῃ. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἔγραψε τοὺς λόγους τοῦ Αἰσώπου καὶ ἀπέστειλέ τους τοῦ Νεκτεναβοῦ. Τοῦ δὲ Αἰσώπου ἔδωκεν ὅλα του τὰ πράγματα, ὁποῦ εἶχεν ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἐπαρέδωκέ του καὶ τὸν Ἔννον εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Καὶ ὁ Αἴσωπος ἐπῆρε τὸν Ἔννον, ἀπεδέχθη τον ὡς υἱόν του, καὶ πολλὰ τὸν ἑρμήνευσε, καὶ μετὰ πολλὰ εἶπέ του καὶ τούτους τοὺς λόγους· Πρὸ πάντων σέβου τὸν Θεόν, τὸν βασιλέα τίμα, καὶ εἰς μὲν τοὺς ἐχθρούς σου παρασκευάζου νὰ ἦσαι δυνατός, διὰ νὰ μή σε καταφρονήσουν, εἰς δὲ τοὺς φίλους σου, ἂς ἦσαι ταπεινός, καὶ εὐεργέτης πρὸς αὐτούς, διὰ νὰ σὲ ἀγαποῦν καλλίτερα· ἀκόμη ἀγάπα καὶ εὔχου, ὁποῦ οἱ ἐχθροί σου νὰ ἀρρωστοῦν καὶ νὰ πτωχαίνουν, διὰ νὰ μὴν ἔχουν δύναμιν νὰ σὲ κακοποιήσουν, τοὺς δὲ φίλους σου παρακάλει πάντοτε νὰ εἶναι καλά. Καὶ πάντοτε τὴν γυναῖκά σου μὲ τὸ καλὸν τὴν συντύχαινε διὰ νὰ μὴ γυρεύσῃ πολλῶν ἀνδρῶν ἀγάπην, διατὶ τὸ γένος τῶν γυναικῶν εἶναι ἐλαφρόν· τὴν ἀκοήν σου μὴ τὴν συνηθίσῃς εὔκολην, εἰς τὸ νὰ γροικᾷ, εἰς λόγους· ἡ γλῶσσά σου ἂς εἶναι ἐγκρατής, καὶ τῆς γυναικός σου μὴν εἰπῇς τὸ μυστήριόν σου. Αὐτὰ καὶ ἄλλα περισσό-

τερα ἐδίδαξε τὸν Ἔννον ὁ Αἴσωπος. Ἀπ' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐπλήγη τὴν καρδίαν ὡσὰν βέλος ὁ Ἔννος, καὶ εἰς ὀλίγαις ἡμέραις ἀπέθανε. Μετὰ ταῦτα ἔκραξεν ὁ Αἴσωπος ὅλους τοὺς πουλιπιάστας, καὶ ὥρισέ τους ὅτι νὰ τοῦ πιάσουν τέσσαρα πουλία τῶν ἀετῶν. Καὶ ὡσὰν τὰ ἐπίασαν, ἔθρεψέ τα, καὶ ἐπαίδευσέτα, ὡς λέγουσι τὸ ὁποῖον καλὰ ἐγὼ δέν το πιστεύω, ὅτι παιδία μὲ τὰ θυλάκια τοὺς ἐκρεμνοῦσαν, καὶ βαστῶντας αὐτὰ, ἀνέβαιναν εἰς τὸ ὕψος, ἕως ὁποῦ ἤθελον οἱ παῖδες, ἢ ἐπάνω εἰς τὸ ὕψος, ἢ κάτω χαμηλὰ εἰς τὴν γῆν. Καὶ ὡς ἀπέρασεν ὁ χειμῶνας, καὶ ἔφθασεν ἡ ἄνοιξις, ὁ Αἴσωπος ὡρδινίασε τὰ ἐπιτήδεια τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐπῆρε καὶ τὰ παιδία καὶ τοὺς ἀετοὺς, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Αἴγυπτον μετὰ δόξης πολλῆς καὶ φαντασίας, διὰ νὰ κάμῃ τοὺς Αἰγυπτίους νὰ θαυμάσουν. Ὁ δὲ Νεκτεναβὸς, ὡς ἤκουσε πῶς ἦλθεν ὁ Αἴσωπος, εἶπε τῶν φίλων του· ἐπιάσθηκα εἰς τὰ βρόχια. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς ὅλους τοὺς αὐθέντας, καὶ τοὺς καβαλλαραίους νὰ φορέσουν στολαὶς ἄσπραις· καὶ αὐτὸς ἐφόρεσε κοκκινόξανθην, καὶ κορώνα μὲ λιθάρια πολύτιμα καὶ ἐκάθισεν εἰς ὑψηλὸν θρόνον, καὶ ὥρισε νὰ ἔλθῃ ἐμπρὸς ὁ Αἴσωπος, καὶ λέγει του· Εἰς τίνα μὲ παρομοιάζεις ἐμένα, καὶ ὅσοι εἶναι μὲ ἐμένα; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· Ἐσένα παρομοιάζω ὡσὰν τὸν ἥλιον τὴν ἄνοιξιν, καὶ τούτους ὁποῦ εἶναι κοντά σου, ὡσὰν ὡραιότατα στάχυα. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐθαύμασε, καὶ δῶρα τὸν ἔδωκε. Τὴν δὲ ἄλλην ἡμέραν, ἐφόρεσεν ὁ βασιλεὺς ἄσπρην στολὴν, καὶ τοὺς φίλους του ὥρισε νὰ φορέσουν κόκκινην. Καὶ ὡσὰν εἰσέβη ὁ Αἴσωπος εἰς τὸ παλάτιον, πάλιν ἠρώτησέ τον ὁ βασιλεὺς, ὡσὰν καὶ τὴν πρώτην φοράν. Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· Ἐσένα μὲν παρομοιάζω ὡσὰν τὸν ἥλιον, τούτους δὲ, ὁποῦ εἶναι τριγύρω σου, ἀκτῖνας. Καὶ ὁ Νεκτεναβὸς εἶπε· φαίνεσαί μου ὅτι νὰ μὴ δὲν εἶναι τίποτε ὁ Λυκῆρος πρὸς τὴν ἐδικήν μου βασιλείαν. Καὶ ὁ Αἴσωπος γελάσας, εἶπε· μὴ δὲν λέγεις ἔτζι εὔκολα περὶ ἐκείνου, ὦ βασιλεῦ, διότι πρὸς τὸν λαὸν τὸν ἐδικόν σου

φαίνεται ἡ βασιλεία σου, ὡσὰν τὸν ἥλιον ὁποῦ λάμπει, ἔτσι καὶ ἐκεῖνος· μὰ ἂν ἠθέλετε σμίξες ὁμοῦ, δὲν ἤθελε λείψει, ὅτι τὸ φῶς τοῦτο νὰ φανῇ σκότος. Καὶ ὁ Νεκτεναβὸς, τὴν εὐκολίαν τῶν λόγων τοῦ Αἰσώπου ἀκούσας, ἐθαύμασε καὶ παρευθὺς λέγει του· Αἴσωπε, ἔφερες τοὺς μαστόρους, διὰ νὰ κτίσουν τὸν πύργον; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· ἑτοιμασμένοι εἶναι, μόνον δεῖξέ μας τὸν τόπον. Καὶ μετὰ τοῦτο ἐξέβη ὁ βασιλεὺς ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν κάμπον, καὶ ἔδειξέ του τὸν τόπον καὶ ἐμέτρησέ τον. Ὁ δὲ Αἴσωπος ἔφερε τοὺς τέσσαρας ἀετοὺς εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας ὁποῦ τοῦ ἔδειξεν, ὁμοῦ μὲ τὰ τέσσαρα παιδία, βαστάζοντα εἰς τὰ χέριά των ἐργαλεῖα τῆς κτιστικῆς, καὶ τότε ὥρισε νὰ πετάξουν ἐπάνω. Καὶ ὡς ὑψώθησαν οἱ ἀετοὶ, ἐφώναξαν τὰ παιδιά· Δότε μας λιθάρια· δότε μας χῶμα, ἀσβέστην. Δότε μας ξύλα, καὶ εἴτι ἄλλο εἶναι ἐπιτήδειον πρὸς οἰκοδομὴν διὰ νὰ κτίσωμεν τὸν πύργον. Ὁ δὲ Νεκτεναβὸς ὡς εἶδε τοὺς παῖδας καὶ τοὺς ἀετοὺς εἰς τὸ ὕψος κρεμασμένους μὲ τὰ θαλάκια εἶπε· Καὶ πόθεν νὰ εὕρω ἐγὼ ἀνθρώπους, νὰ ἔχουν πτερὰ νὰ πετοῦν, νὰ δίδουν τὴν χρείαν τῆς κτιστικῆς; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· ἀλλ' ὁ Λυκῆρος ἔχει· σὺ δὲν θέλεις εἶσαι ἄνθρωπος νὰ φιλονεικῇς μὲ βασιλέα ἰσόθεον. Καὶ ὁ Νεκτεναβὸς εἶπεν· Αἴσωπε, νικημένος εἶμαι· ἀλλὰ νὰ σὲ ἐρωτήσω καὶ ἀπολογήσου μου, καὶ λέγει του· Ἐγὼ ἔχω ἐδῶ θηλυκὰ φοράδια, τὰ ὁποῖα ὅταν ἀκούσουν νὰ χρεμετίσουν τὰ ἄλογα τῆς Βαβυλῶνος, παρευθὺς ἐγγαστρώνονται. Καὶ ἐὰν ἔχῃς κάμμίαν σοφίαν εἰς τοῦτο, δεῖξέ μας το, πῶς εἶναι; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· Αὔριον νὰ σοῦ ἀποκριθῶ, βασιλεῦ. Πηγαίνωντας οὖν εἰς τὸ σπήτιον ὁποῦ ἦτο κονεμένος ὥρισε τοὺς δούλους του νὰ τοῦ πιάσουν ἕνα κάτην καὶ ὡσὰν τὸν πιάσουν νὰ τὸν φέρουν μέσα εἰς τὸ παζάρι δερνόμενον. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι αὐτὸ τὸ ζῷον τὸ ἐσέβοντο ὡς θεὸν, καὶ ὡς τὸ εἶδαν ἔτζι κακῶς πάσχον ἔδραμαν καὶ ἐπῆράν το ἀπὸ τὰ χέριά των καὶ τρέχουν γρήγορα καὶ λέγουν τοῦ βα-

σιλέως αὐτὸ ὁποῦ ἔκαμεν ὁ Αἴσωπος. Καὶ ὁ βασιλεὺς καλέσας τὸν Αἴσωπον λέγει του· Δὲν ἠξεύρεις, Αἴσωπε, ὅτι ἡμεῖς οἱ Αἰγύπτιοι τὸν σεβόμεθα τὸν κάτην ὡς θεόν; διατὶ τὸ ἔκαμες τοῦτο; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· Διατὶ ἀδίκησε τὴν περασμένην νύκτα τὸν βασιλέα Λυκῆρον, ὦ βασιλεῦ, τοῦτος ὁ κάτης· ἐπειδὴ ἐσκότωσεν ἕνα πετεινὸν πολεμιστὴν καὶ ἀνδρειωμένον, ὁποῦ ἔδειχνέ του καὶ τὰς ὥρας τῆς νυκτός. Καὶ λέγει του ὁ βασιλεύς· Αἴσωπε, δὲν ἐντρέπεσαι νὰ συντυχαίνῃς ψεύματα; πῶς ὁ κάτης τοῦτος διὰ μίαν νύκτα ἐπῆγεν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον εἰς τὴν Βαβυλῶνα; Καὶ ὁ Αἴσωπος ἐγέλασε καὶ εἶπεν· Ὦ βασιλεῦ, ἀμὴ πῶς εἰς τὴν Βαβυλῶνα, τῶν ἀλόγων χρεμετιζόντων, αἱ φοράδες ὁποῦ εἶναι ἐδῶ ἀκούουν καὶ ἐγγαστρώνονται; Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούοντας τοῦτα ἐμακάριζε τὴν φρόνησίν του. Μετὰ δὲ ταῦτα ἔκραξεν ὁ Νεκτεναβὸς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς Ἡλιουπόλεως, ὁποῦ ἐγνώριζαν ζητήματα σοφιστικά, νὰ διαλεχθῇ ὁ Αἴσωπος μὲ αὐτούς. Καὶ ὡσὰν ἦλθον ἐκάλεσέ τους ὁμοῦ μὲ τὸν Αἴσωπον νὰ γευθῶσι, καὶ ὅταν ἐκάθισαν οἱ Ἡλιουπολῖται λέγει ἕνας πρὸς τὸν Αἴσωπον· Ἀπέστειλέ με ὁ θεός μου νὰ σὲ ἐρωτήσω τίποτε, ὅπως νὰ μᾶς τὰ διαλύσῃς. Καὶ λέγει του ὁ Αἴσωπος· Ψεύματα λέγεις, ὁ θεὸς ἀπὸ ἄνθρωπον δὲν χρειάζεται νὰ μάθῃ τίποτε· σὺ οὐ μόνον τὸν ἑαυτόν σου κατηγορεῖς, ἀλλὰ καὶ τὸν Θεόν σου. Ἄλλος πάλιν εἶπεν· Εἶναι ναὸς μέγας καὶ εἰς τὸν ναὸν εἶναι στύλος καὶ ἔχει αὐτὸς ὁ στύλος δώδεκα πόλεις καὶ πᾶσα πόλις εἶναι στεγασμένη μὲ τριάκοντα δοκάρια· τούτους δὲ διαβαίνουσι καὶ κατοικοῦσι δύο γυναῖκες. Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· Τοῦτο τὸ πρόβλημα, ἤγουν τὴν παραβολήν, καὶ τὰ κοπέλιά μας ἠξεύρουν νὰ τὸ διαλύσουν. Ναὸς μὲν γὰρ εἶναι τοῦτος ὁ κόσμος, στύλος δὲ ὁ χρόνος· πόλεις, οἱ δώδεκα μῆνες· τὰ τριάκοντα δοκάρια, εἶναι αἱ ἡμέραι τῶν μηνῶν. Καὶ αἱ δύο γυναῖκες εἶναι ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύκτα, ὁποῦ δέχονται μία τὴν ἄλλην. Τὴν δὲ ἄλλην ἡμέραν ἐκάλεσεν ὁ Νεκτεναβὸς

ὅλους τοὺς φιλοσόφους καὶ λέγει τους διὰ τὸν Αἴσωπον· ὅτι διὰ τοῦτον τὸν ἄνθρωπον θέλομεν δώσει χαράτζι τοῦ βασιλέως Λυκήρου. Καὶ ἕνας ἀπ' ἐκείνους εἶπεν· Ἂς τὸν ὁρίσωμεν νὰ μᾶς εἰπῇ παραβολαῖς, ὁποῦ οὔτε ἠξεύρομεν, οὔτε ἠκούσαμεν. Καὶ ἤρεσεν αὐτὸς ὁ λόγος τοῦ Νεκτεναβοῦ καὶ καλέσαντος τὸν Αἴσωπον εἶπον οἱ φιλόσοφοι πρὸς αὐτόν· Εἰπὲ ἡμῖν παροβολὰς, ἃς οὐκ ἠκούσαμεν, οὐδὲ ἠξεύρομεν. Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· Αὔριον νὰ σᾶς ἀπολογηθῶ περὶ τούτου. Ἐπῆγεν οὖν καὶ διώρθωσεν ὁ Αἴσωπος ὁμολογίαν καὶ εἰς αὐτὴν ἔγραφε, πῶς ὁμολογεῖ ὁ Νεκτεναβὸς ὅτι χρεωστεῖ τοῦ Λυκήρου χίλια τάλαντα. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἔρχεται πρὸς τὸν βασιλέα καὶ δίδει του τὴν ὁμολογίαν. Οἱ δὲ φίλοι τοῦ βασιλέως πρὶν νὰ ἀνοίξῃ ὁ βασιλεὺς τὸ γράμμα ἔλεγον· Καὶ ἠκούσαμέν το. Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν· Ἔδωσας μεγάλην χάριν διὰ τοῦ χρέους τὴν ἀπόδοσιν. Ὁ δὲ Νεκτεναβὸς ὡς ἀνέγνωσε τὴν ὁμολογίαν τοῦ χρέους εἶπεν· Ἐγὼ τοῦ Λυκήρου τίποτε δέν του χρεωστῶ, καὶ ἐσεῖς ὅλοι τὸ μαρτυρεῖτε. Καὶ ἐκεῖνοι ἄλλαξαν τὰ λόγια τους καὶ εἶπαν· οὔτε εἴδαμεν οὔτε ἠκούσαμέν το. Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπεν. Ἀνίσως καὶ εἶναι ἔτζι, ἰδοὺ λοιπὸν ὁποῦ ἐλύθη τὸ ζητούμενον. Καὶ ὁ Νεκτεναβὸς ἐπάνω εἰς τοῦτο λέγει· Μακάριος εἶναι ὁ Λυκῆρος, ὁποῦ ἔχει τέτοιαν σοφίαν εἰς τὴν βασιλείαν του. Τότε οὖν ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τοῦ Αἰσώπου τὸ χαράτζιον ὁποῦ εἶχε συμφωνίαν καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν μετὰ εἰρήνης. Ὁ δὲ Αἴσωπος ὡσὰν ἐπῆγεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἐξηγήθη τοῦ Λυκήρου τὰ ὅσα ἔπραξεν εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ πῶς τοῦ ἔδωκε καὶ τὸ χαράτζιον. Ὁ δὲ Λυκῆρος ὥρισε καὶ ἔκαμαν ἕνα εἴδωλον χρυσοῦν ὅμοιον τοῦ Αἰσώπου καὶ ἔστησάν το εἰς τὴν μέσην τῆς Βαβυλῶνος.

Μετὰ πολὺν ἔπειτα χρόνον ἠβουλήθη ὁ Αἴσωπος νὰ πλεύσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα (Ἑλλὰς λέγεται ἡ Ῥούμελη, τὰ μέρη τῶν Ἀθηνῶν). Καὶ λοιπὸν ἀπεχαιρέτισε τὸν βασιλέα καὶ ἐμίσευσε. Μετὰ τοῦτο ἔκαμεν ὅρκον τοῦ βασιλέως νὰ στρέψῃ

πάλιν εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ ἐκεῖ νὰ περάσῃ τὴν ζωήν του ὅλην. Περιπατῶντας δὲ ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων τὰς χώρας καὶ δείχνωντας τὴν σοφίαν του ἦλθε καὶ εἰς τὴν Δέλφον. Οἱ δὲ Δελφοὶ, ὅταν ὁ Αἴσωπος ἐδίδασκεν, αὐτοὶ ἤκουον τοὺς λόγους αὐτοῦ γλυκέως, ἀλλὰ κάμμίαν τιμὴν ἢ ἀνάπαυσιν δέν του ἔδωκαν. Ὁ δὲ ἀπεκρίθη καὶ εἰπέ τους· φαίνεταί με, ὅτι παρομοιάζω σας ὡσὰν τὰ ξύλα, ὁποῦ τὰ σύρνει ἡ θάλασσα, καὶ βλέπομέν τα ἀπὸ μακρόθεν καὶ νομίζομεν, ὅτι εἶναι μεγάλον πρᾶγμα, ὅταν δὲ φθάσῃ κοντὰ εἰς τὴν γῆν φαίνεται πολλὰ μικρόν. Ἔτζι καὶ ἐγὼ λοιπὸν, ὅταν ἤμουν μακρὰν ἀπὸ τὴν χώραν σας, σᾶς ἐμετροῦσα καλλιτέρους ὅλους· τώρα ἦλθα πρὸς ὑμᾶς καὶ ηὗρά σας χειροτέρους ἀπὸ ὅλους καὶ ἔτζι ἐπλανήθηκα. Ταῦτα ὡς ἤκουσαν οἱ Δελφοὶ, φοβηθέντες μήπως καὶ ὁ Αἴσωπος περιπατῶντας εἰς τὰς ἄλλας πόλεις, θέλει σύρνει τὸ ὄνομά τους εἰς κακὸν, ἔβαλαν βουλὴν νὰ τὸν θανατώσουν μὲ δόλον. Καὶ λοιπὸν ἐπῆραν μίαν χρυσῆν γαστέραν ἀπὸ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἔκρυψάν την εἰς τὰ ροῦχα τοῦ Αἰσώπου. Ὁ δὲ Αἴσωπος μὴ ἠξεύρωντας τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῶν, ὁποῦ τοῦ ἐκατασκεύασαν, ἐξέβη καὶ ἐπήγαινεν εἰς ἕνα τόπον ὁποῦ τὸν ὠνόμαζαν Φωκίδα. Οἱ δὲ Δελφοὶ δραμόντες ἔπιασαν αὐτὸν, καὶ ὡς ἱερόσυλον ἀποφάσισάν τον εἰς θάνατον καὶ ἔβαλάν τον εἰς τὴν φυλακήν. Καὶ ὁ Αἴσωπος μὴ δυνάμενος νὰ γλυτώσῃ ἐκάθητο εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἔκλαιε τὸ ῥιζικόν του. Ἕνας δὲ ἀπὸ τοὺς γνωρίμους τοῦ Αἰσώπου, τὸ ὄνομά του Δημᾶς, ἐπῆγεν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ὡς τὸν εἶδε κλαίοντα ἠρώτα τον, διὰ ποίαν ἀφορμὴν κλαίει καὶ εἶναι εἰς τὴν φυλακήν; Καὶ ὁ Αἴσωπος εἶπε· Κάποια γυναῖκα ἔθαψε τὸν ἄνδρα της καὶ ἔκλαιέ τον. Καὶ ἄλλος ἄνθρωπος ἔκαμνεν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον ζευγάρι. Καὶ ὡς εἶδε τὴν γυναῖκα ἦλθεν εἰς ἐπιθυμίαν αὐτῆς καὶ ἄφησε τὰ βόδια καὶ ἐπῆγε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν τάφον καὶ ἐκάθισε συγκλαίωντας καὶ αὐτὸς μὲ τὴν γυναῖκα. Ἡ δὲ γυναῖκα ἐρώτησέ τον, τί ἔχει

καὶ κλαίει καὶ ὀδύρεται ἔτζι; Καὶ αὐτὸς εἶπεν ὅτι εἶχα γυναῖκα εὔμορφην καὶ ἀπέθανε καὶ ἔθαψάν την, καὶ ὁπότε κλαύσω ἐλαφρόνομαι ἀπὸ τὴν λύπην. Λέγει του ἡ γυναῖκα· ἔτζι γίνεται καὶ εἰς ἐμένα. Καὶ ἐκεῖνος εἶπε· Καὶ ἂν εἶναι καὶ ἀπεράσαμεν καὶ οἱ δύο μας εἰς ἕνα πάθος, διατὶ δὲν γενόμεσθεν ἀνδρόγυνον καὶ ἐγὼ νὰ σὲ ἀγαπήσω ὡσὰν ἐκείνην καὶ ἐσὺ ἐμένα ὡσὰν τὸν ἄνδρα σου; Καὶ ἔτζι ἔπεισε τὴν γυναῖκα καὶ ἔσμιξαν οἱ δύο τους. Καὶ εἰς τοῦτο ἦλθεν ἕνας κλέπτης, καὶ ἔλυσε τὰ βόδια καὶ ἐπῆρέ τα. Ὁ δὲ γεωργὸς στραφεὶς καὶ μὴ εὑρὼν τὰ βόδια ἔκλαιε καὶ ὠδύρετο καὶ βαρέως ἀνεστέναζεν· Ἦλθεν οὖν ἡ γυναῖκα καὶ ηὗρέ τον ὁποῦ ἔκλαιε καὶ λέγει του· πάλιν κλαίεις; καὶ ἐκεῖνος εἶπε· τώρα κλαίω ἀληθινά. Οὕτω καὶ ἐγὼ ἀπὸ πολλοὺς κινδύνους ἐγλύτωσα, μὰ τώρα κλαίω ἀληθινὰ, διατὶ τοῦ κακοῦ τούτου ὁποῦ μοῦ ἦλθεν ἐλευθερίαν δὲν εὑρίσκω. Καὶ μετὰ ταῦτα ἔφθασαν οἱ Δελφοὶ καὶ ἐβγάλλοντες αὐτὸν ἐκ τῆς φυλακῆς ἔσυρναν αὐτὸν βιαίως εἰς τὸν ἐγκρεμνὸν, νὰ τὸν ἐγκρεμνίσουν. Ὁ δὲ ἔλεγε πρὸς αὐτούς· Ὅταν ἦσαν τὰ ζῷα ὁμόφωνα, ὁ ποντικὸς ἐφιλιώθη μὲ τὸν βάτραχον καὶ ἐκάλεσε τὸν βάτραχον νὰ ὑπάγωσι νὰ γευθῶσιν ἀντάμα. Καὶ ἐπῆρέ τον εἰς ἑνὸς πλουσίου σπήτιον, ὁποῦ ἦσαν πολλὰ φαγητὰ καὶ ἔφαγαν καὶ ἔπιαν. Καὶ λέγει του ὁ ποντικός· φάγε καὶ πίε φίλε, βάτραχε. Ὁ δὲ βάτραχος εἶπέ του· εὐχαριστῶ σε, φίλε ποντικέ· μὰ ἔλα καὶ ἐσὺ εἰς τὸ ἐδικόν μου σπήτιον νὰ σὲ φιλεύσω. Καὶ διὰ νὰ μὴν ἀποκάμῃς εἰς τὸ κολύμβημα, νὰ δέσω τὸ ποδάριόν σου μὲ ψιλὸν ῥάμμα εἰς τὸ ἐδικόν μου. Καὶ ὡσὰν τὸ ἔκαμαν παρευθὺς ὁ βάτραχος ἐπήδησεν εἰς τὴν λίμνην καὶ ἐβούτησεν εἰς τὸ βάθος, ὁ ποντικὸς ἄρχισε, καὶ ἐπνίγετο, καὶ ὡς ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ, εἶπε πρὸς τὸν βάτραχον, ἐγὼ μὲν ἀπὸ ἐσένα ἀποθνήσκω ἀλλὰ θέλω ἐκδικηθῆ ἀπὸ μεγαλήτερον. Πλέοντος οὖν τοῦ ποντικοῦ εἰς τὴν λίμνην ἀπέθανεν. Ὁ δὲ ἀετὸς κατέβη νὰ ἁρπάσῃ τὸν ποντικὸν καὶ ἀναίβασε καὶ τὸν βάτρα-

χον, ὁποῦ ἦτο δεμένος εἰς τὸν πόδα του καὶ κατέφαγε καὶ τοὺς δύο. Καὶ ἐγὼ οὖν τώρα βιαστικῶς ἀπὸ ἐσᾶς ἀποθνήσκω, ἀλλὰ θέλω ἔχει τὸν ἐκδικήσοντά με· διατὶ ἡ Βαβυλὼν καὶ ὅλη ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ ἐσᾶς θέλουν γυρεύσει τὸν θάνατόν μου. Οἱ μὲν οὖν Δελφοὶ οὐδὲ ποσῶς ἤθελον νὰ συμπαθήσουν τοῦ Αἰσώπου. Ὁ δὲ Αἴσωπος ἔδραμε νὰ φυλαχθῇ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. Αὐτοὶ δὲ ἐπῆγαν καὶ ἔβγαλάν τον μὲ ὀργὴν καὶ μανίαν καὶ ἔσυρνάν τον πάλιν εἰς τὸν ἐγκρεμνόν. Ὁ δὲ πηγαινάμενος ἔλεγεν· Ὦ Δελφοί, ἀκούσατέ μου. Ἕνα λαγωὸν ἐδίωχνεν ὁ ἀετὸς καὶ ὁ λαγωὸς ἔδραμεν εἰς τὴν φωλεὰν τοῦ κανθάρου καὶ ἐπαρακάλει τον νὰ τὸν φυλάξῃ. Ὁ δὲ κάνθαρος ἐβγῆκε καὶ ἐπερικάλει τὸν ἀετὸν νὰ μὴ φονεύσῃ τὸν λαγωὸν καὶ ὥρκιζέ τον εἰς τὸν θεὸν τὸν Δία νὰ μὴ καταφρονήσῃ τῆς μικρότητος αὐτοῦ· ὁ δὲ ἀετὸς ἐρράπισε μὲ τὴν πτερούγαν του τὸν κάνθαρον τὸν δὲ λαγωὸν ἥρπασε καὶ ἐκατάφαγέ τον· ὁ δὲ κάνθαρος ἐπέταξε μαζὺ μὲ τὸν ἀετὸν διὰ νὰ μάθῃ τὴν φωλεάν του. Τὸ λοιπὸν ἐπῆγεν ὁ κάνθαρος εἰς τὴν φωλεὰν τοῦ ἀετοῦ καὶ κυλίσας τὰ αὐγὰ τοῦ ἀετοῦ ἔρριψε καὶ ἐτζάκισέ τα. Ὁ δὲ ἀετὸς ἐλθὼν καὶ εὑρὼν τὰ αὐγά του τζακισμένα ἐφάνη του πολλὰ δεινὸν καὶ εἶπε· ποῖος ἐτόλμησε καὶ ἔκαμέ μου αὐτὸ τὸ κακόν; καὶ πάλιν ὑπάγει εἰς ὑψηλότερον μέρος καὶ ἔκαμεν ἐκεῖ τὴν φωλεάν του καὶ ὁ κάνθαρος πάλιν ἐπῆγε καὶ ἐκεῖ καὶ ἔκαμε τὰ ὅμοια. Ὁ δὲ ἀετὸς ἐλθὼν πάλιν εἰς τὴν φωλεάν του καὶ εὑρὼν πάλιν τὰ αὐγά του τζακισμένα ἐθαύμασε καὶ ἀπόρησε καὶ ἐδιαλογίζετο, ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁποῦ τοῦ κάμνει αὐτὸ τὸ κακόν. Καὶ ἀναβὰς ἐπάνω εἰς τὸν Δία ἔκαμε τὰ αὐγά του ἐπάνω εἰς τὰ γόνατα τοῦ Διός· διατὶ λέγουσι, πῶς ὁ ἀετὸς εἶναι ἀφιερωμένος τῷ θεῷ τῷ Διῒ καὶ ἐπαρεκάλεσέ τον νὰ τὰ φυλάγῃ. Ὁ δὲ κάνθαρος κόπρου βολὴν ποιήσας καὶ ἀναβὰς ἔρριψέ την εἰς τὸν κόλπον τοῦ Διός. Ὁ δὲ Ζεὺς ἀναστὰς διὰ νὰ ἐκτινάξῃ τὴν κόπρον ἐξέχασε καὶ ἔρριψε καὶ τὰ αὐγὰ μαζὺ μὲ

τὴν κόπρον καὶ ἐτζακίσθησαν. Ὁ δὲ Ζεὺς ἔμαθεν ὅτι ὁ κάνθαρος εἶναι ὁποῦ κάμνει τοῦ ἀετοῦ ταῦτα, διὰ τὴν ἔχθραν καὶ πόλεμον ὁποῦ τοῦ εἶχεν. Ὅταν οὖν ἦλθεν ὁ ἀετός, εἰπέ του ὁ Ζεύς, πῶς ὁ κάνθαρος εἶναι, ὁποῦ τὸν λυπεῖ, μαχόμενος μὲ αὐτὸν, διατί οὐ μόνον τὸν κάνθαρον ἀδίκησεν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Δία ἀσέβησε καὶ δικαίως τὸν πολεμεῖ. Ὁ δὲ Ζεὺς μὴ βουλόμενος νὰ χαθῇ τὸ γένος τῶν ἀετῶν ἐσυμβούλευε τὸν κάνθαρον νὰ κάμῃ ἀγάπην μὲ τὸν ἀετόν. Ὁ δὲ κάνθαρος δὲν ἤθελε νὰ τὸ ἀκούσῃ. Ὁ δὲ Ζεὺς ἄλλαξε τὴν γέννησιν τῶν ἀετῶν εἰς ἄλλον καιρὸν, ὅταν οἱ κάνθαροι δὲν φαίνωνται. Καὶ ἐσεῖς λοιπὸν, ὦ ἄνθρωποι Δελφοὶ, μὴ καταφρονήσητε τοῦτον τὸν θεὸν τὸν Ἀπόλλωνα, εἰς τὸν ὁποῖον κατέφυγον, ἀνίσως καὶ ἔχῃ καὶ μικρὸν ἱερὸν, διατὶ τοὺς ἀσεβεῖς δὲν θέλει τοὺς παραβλέψει. Οἱ δὲ Δελφοὶ πρὸς αὐτὰ τὰ λόγια ὀλίγον ἐφρόντιζον ἀλλὰ εἰς τὸν θάνατον βιαστικῶς τὸν ἔσυρναν. Ὁ δὲ Αἴσωπος βλέποντας, πῶς τὰ λόγιά του δέν τα πιανουσιν οὐδὲ ποσῶς, πάλιν λέγει τους· Ἄνδρες ἀνήμεροι καὶ φονεῖς, ἀκούσατε. Κάποιος γέωργὸς ἐγήρασεν εἰς τὰ χωράφια καὶ ποτὲ δὲν ἐπῆγεν εἰς τὴν χώραν νὰ τὴν ἰδῇ. Ἐκεῖνοι δὲ ζεύξαντες γαϊδούρια εἰς ἕνα ἁμάξι ἀναίβασάν τον ἐπάνω καὶ ἄφησάν τον μοναχὸν νὰ τὸν τραβοῦν τὰ γαϊδούρια· ἐν ᾧ δὲ ὁ γέρων οὕτως ἐφέρετο ἔγεινε συννεφία μεγάλη καὶ ἐσκοτείνιασεν ὁ κόσμος, διατὶ ἦτον καιρὸς χειμῶνος. Καὶ ὡσὰν ἐμαύρισεν ὁ κόσμος ἔχασαν τὴν στράταν τὰ γαϊδούρια καὶ ἐπαραστράτησαν, καὶ ἐπῆγαν τὸν γέροντα εἰς κάποιον ἐγκρεμνόν. Ὁ δὲ γέρων, ὡς ἔμελλε νὰ ἐγκρεμνισθῇ, εἶπεν· Ὦ θεὲ Ζεῦ, τί κακὸν σοῦ ἔκαμα καὶ χάνομαι ἔτζι παράλογα; καὶ ὄχι ἀπὸ ἄλογα δυνατὰ ἢ ἀπὸ μουλάρια καλὰ, ἀλλὰ ἀπὸ μικρὰ γαϊδούρια; Ἔτζι καὶ ἐγὼ τώρα πικραίνομαι καὶ λυποῦμαι, διατὶ δὲν χάνομαι ὑπὸ ἀνθρώπων λογιωτάτων καὶ τιμίων, ἀλλὰ ὑπὸ κακῶν καὶ ἀχρήστων χάνομαι. Ὡς δὲ ἔμελλον νὰ τὸν ῥίψουν εἰς τὸν ἐγκρεμνὸν πάλιν λέγει τους τοῦτον τὸν

μῦθον. Κἄποιος ἄνθρωπος ἠγάπησε τὴν ἰδίαν του θυγατέρα καὶ ἔπεμψε τὴν γυναῖκά του εἰς τὸ σπήτιον καὶ ἐβίαζέ την νὰ ἔχῃ νὰ κάμῃ μὲ αὐτήν· καὶ αὐτὴ λέγει πρὸς τὸν πατέρα της, πῶς μεγάλον ἀνόμημα θέλει νὰ κάμῃ, διατὶ ἐπαρακάλουν νὰ μὲ πορνεύσουν πολλοὶ ἄνδρες καὶ ὄχι ἐσὺ ὁποῦ μὲ ἐγέννησες. Τὸ λοιπὸν καὶ σεῖς, παράνομοι Δελφοί, ἐπαρακάλουν νὰ ἤθελα πέσει εἰς ἐκείνην τὴν Χαρύβδιν, καὶ εἰς τὴν Σκύλλαν, ἢ εἰς τὴν Σύρτιν τῆς Ἀφρικῆς, παρὰ εἰς τὰ χέριά σας καὶ χάνομαι ἀδίκως ἀπὸ ἐσᾶς. Σκύλλα οὖν εἶναι τόπος θαλάσσιος εἰς τὰ μέρη τῆς Σικελίας, ἔχουσα κάτω πέτραις μεγάλαις καὶ πολλαῖς καὶ τόπους βαθεῖς καὶ σπήλαια, εἰς τὰ ὁποῖα σπήλαια κατοικοῦσι τὰ θηρία τῆς θαλάσσης. Χάρυβδις δὲ εἶναι καὶ αὐτὴ τόπος θαλάσσιος καὶ εἶναι καὶ αὐτὴ εἰς τὰ μέρη τῆς Σικελίας πλησίον τῆς Σκύλλης, τὴν ὁποίαν Χάρυβδιν τὴν ὀνομάζομεν ἡμεῖς τὴν σήμερον Λαγκυνάραν. Σύρτις δὲ εἶναι τόπος ῥευματώδης, ὁποῦ κατασύρνει τοὺς πλέοντας καὶ χάνονται. Ἀλλὰ καταρῶμαι οὖν καὶ ἐσᾶς καὶ τῆς πατρίδος σας καὶ ἔχω ἐλπίδα εἰς τοὺς θεούς, πῶς θέλουν κάμει τὴν ἐκδίκησιν, ὅτι ἔξω ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην χάνομαι καὶ θέλετε εὕρει τιμωρίαν ἀπὸ αὐτοὺς θεούς. Καὶ παρευθὺς ἔρριψαν αὐτὸν οἱ Δελφοὶ εἰς τὸν ἐγκρεμνὸν καὶ ἀπέθανε. Δὲν ἀπέρασεν οὖν πολὺς καιρὸς καὶ ἔπεσε θανατικὸν εἰς ἐκείνους, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τοῦ Αἰσώπου ὁ θάνατος τὸν ὁποῖον ἤξευραν ὅτι ἀδίκως τὸν ἐφόνευσαν καὶ στήλην τοῦ ἔκαμαν. Οἱ δὲ πρῶτοι τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱ πρῶτοι τῶν σοφῶν, ὡς ἔμαθον τὰ ὅσα ἔκαμαν οἱ Δελφοὶ τοῦ Αἰσώπου, ἐπῆγαν εἰς τοὺς Δελφοὺς καὶ ἐξετάσαντες περισσῶς καὶ μαθόντες πάντα τὰ γενόμενα ἔγειναν καὶ αὐτοὶ τιμωροὶ καὶ ἐβασάνισαν αὐτοὺς διὰ τὸν θάνατον τοῦ Αἰσώπου.

ΤΕΛΟΣ